ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 49 (10.298).

1992 йил 10 март сешанба

Баҳоси 1 сўм.

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

Америка Қўшма Штатларининг Президенти Жорж БУШ жаноби олийларига

Муҳтарам Президент жаноблари!

Сиз Ўзбекистон Республикаси билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги музокараларнинг натижаларига юксак баҳо берганлигингизни чуқур мамнуният туйғуси билан кутиб олдим. Давлат котиби Бейкернинг Тошкентга қилган ташрифи, бўлиб ўтган суҳбатлар мамлакатларимиз ўртасида бевосита мулоқот ўрнатишдан иккала томон манфаатдор эканлигини кўрсатди.

Яқинда мен тарихий аҳамиятга молик ҳужжатлар— Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Хельсинки кенгашининг Якунловчи актини ва Париж хартиясини Республика, унинг халқи номидан имзолаш шарафига муяссар бўлдим. Шу тариқа Ўзбекистон Хельсинки жараёнининг тенг ҳуқуқли қатнашчиси деб тан олинди.

Биз мана шу юксак вазифани бажариш билан боғлиқ ўз зиммамизга олган мажбуриятларнинг аҳамиятини яхши англаймиз ва улар амалда қатъий бажарилишини таъминлаш масаласига ғоят жиддий ёндошамиз.

Кейинги вақтларда республикада шундай қонунлар қабул қилинди ва ишлаб чиқилмоқдаки, уларни изчиллик билан турмушга тадбиқ этиш жамиятимизнинг демократик асосларини мустаҳкамлашни кафолатлайди ҳамда ҳар бир кишининг эркинлиги ва ҳуқуқини, жумладан, мулкка эгалик, меҳнат қилиш ҳуқуқини, эркин муҳожирлик ҳуқуқини, матбуот эркинлигини, озчиликдан иборат миллатларнинг ҳуқуқларини, дин эркинлиги ҳамда бошқа эркинлик ва ҳуқуқларни таъминлайди.

Ўзбекистон Республикасининг ҳукумати минтақада ва бутун дунёда хавфсизлик муаммоларига алоҳида аҳамият беради. Биз БМТга йўллаган мактубда ядросиз давлат сифатида Ўзбекистоннинг ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномага қўшилиши тўғрисидаги масала қўйилган. Биз ишонч ва хавфсизлик чораларига бағишланган Вена музокараларида фаол қатнашиш ниятидамиз, ялпи қирғин қуролини ишлаб чиқариш ва тарқатишдан, уни яратиш технологияси ва воситаларидан воз кечиш учун ҳаракат қиламиз.

Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқий ворислардан бири сифатида ўзининг мустақил ташқи сиёсий йўлини ўтказа бориб, собиқ СССРнинг шартномалари ва мажбуриятларини бажаришга тайёр эканлигини бир неча марта тасдиқлади ва мен мана шу позициянинг ўзгармас эканлигини Сизга маълум қилиш шарафига муяссарман.

Давлатларимиз ўртасидаги муносабатларга келганда, биз ўзаро ҳурмат ва иккала томон манфаатдорлиги, тенглик ва ички ишларга аралашмаслик қоидалари асосида сиёсий, иқтисодий, маданий, илмий, техникавий, инсонпарварлик соҳалари ҳамда бошқа соҳаларда ҳамкорликни ривожлантириш муддаосида эканлигимизни яна бир бор тасдиқлаймиз.

Давлатларимиз ўртасида тўла дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисида Сизнинг таклифингизни табриклайман ва қўллаб-қувватлайман. Ишончим комилки, бундай тадбир иккала мамлакат халқларининг манфаатларига мос келади ҳамда халқаро ҳамкорлик ва ялпи тинчликни мустаҳкамлашга кўмаклашади.

Ҳурмат-эҳтиром билан

Ислом КАРИМОВ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДА ДИН ИШЛАРИ БЎЙИЧА КОМИТЕТ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

«Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг Қонунига асосланиб, фуқароларнинг дин эркинлиги ва диний эҳтиёжларини ҳурмат қилиб, шунингдек диний ташкилотлар билан алоқаларни мустаҳкамлаш ва узвий ҳамкорликни таъминлаш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида Дин ишлари бўйича комитет ташкил қилинсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, комитет ўз фаолиятини «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Қонун, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг бошқа тегишли қонун ҳужжатлари талабларига қатъий амал қилган ҳолда олиб боради.

3. Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича комитет зиммасига қуйидаги асосий вазифаларни ҳал қилиш юклансин:

— давлат органларининг республика ҳудудида жойлашган диний ташкилотлар билан баҳамжиҳат ҳаракати ва ҳамкорлигини ўрнатиш;

— диний масалаларни ҳал қилишда вилоятлар, шаҳарлар ва районларнинг ҳокимлари билан биргаликда ягона сиёсатни ўтказиш;

— қонунда белгиланган тартибда рўйхатга олинган республикадаги диний ташкилотларнинг манфаатларини давлат сиёсатида ифода этиш.

4. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси ушбу Фармонга асосланиб бир ҳафта муддат ичида Дин ишлари бўйича комитет тўғрисидаги тегишли қарорни қабул қилсин ва унинг низомини тасдиқласин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1992 йил 7 март.

• Наврўз—92 •

ҲАШАР ТАРАДДУДИ

МАЪЛУМКИ, янгийўлликлар 14 март куни Умумхалқ ҳашарини ўтказиш ташаббуси билан чиқишган эди. Ташаббускорлар ҳашарга тайёргарликни қизғин бошлаб юборишди. Мавжуд техника ва транспорт, иш қуроллари ҳозирлаб қўйилди. Шу куни ҳовли-жойлар, ариқ-зовурларни тозалаш, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилади.

Куни кеча эса ноҳиянинг «Ниёзбош», «Тинчлик», «Дўстлик», А. Ортиқов номли жамоа хўжаликлари меҳнаткашлари дастлабки шанбаликка чиқишди. Деҳқонлар шу куни дала юмушларини бажаришди. Махсус жойларга дарахт кўчатлари ўтқазишди. Корхона ва муассасаларда эса ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. Бу умумхалқ ҳашари олдидан ўзига хос тайёргарлик босқичи вазифасини ўтади. Асосий иш эса 14 март куни бажарилади. Умумхалқ ҳашаридан тушадиган маблағ кам таъминотли оилаларга, боқувчисини йўқотганларга, байналмилалчи жангчиларга, меҳнат ва уруш фахрийларига ёрдам тариқасида сарфланади. Шунинг учун акционер тижорат банки Янгийўл ноҳияси бўлимида 000700659 рақамли ҳисоб жамғармаси очилди.

М. ПЕЙСЕНОВ.

• Наврўз—92 •

МЕҲР - МУРУВВАТ ТАРАННУМ ЭТИЛАДИ

МЕҲР-МУРУВВАТ, одамийлик, дўстлик, самимийлик каби фазилатларни ўзида мужассамлаштирган байрам — Наврўзи олам тантаналарини кўнгилдагидек ўтказиш учун Қибрайда саккиз кишидан иборат комиссия тузилди. Унга ноҳия деҳқончилик саноати ходимлари касаба уюшмаси қўмитаси раиси Давлатёр Иноғомов бошчилик қилмоқда.

— Ҳозирги иқтисодий қийинчиликларга қарамай байрамни кўнгилдагидек нишонлаш чора-тадбирлари кўриляпти,— дейди у.—Касаба уюшмаси байрам учун 14 минг сўм ажратди. Бундан ташқари хўжаликлар, турли саноат корхоналари ва давлат муассасалари касаба уюшмалари ҳам маблағ ажратишмоқда. Уларнинг миқдори 30 минг сўм атрофида бўлиши кутилмоқда. 14 март куни умумхалқ ҳашаридан тушадиган маблағ ҳамда байрам учун ажратилган пулдан 20 минг сўми ижтимоий ҳимояланишга муҳтож бўлганлар, кўп болали оилалар, ногиронлар ва боқувчисиз кишиларга ёрдам тариқасида сарфланади. Шунингдек, байналмилалчи-жангчилар уюшмаси ва ноҳиядаги тўртинчи ногирон болалар махсус шифохонасига 2 минг сўмдан ёрдам пули берилади. Ноҳия ҳудудидаги техникумлар талабаларига ҳам моддий ёрдам уюштиришни мўлжаллаяпмиз.

«Энг яхши байрам тадбири» кўрик-танлови эълон қилинди. Ғолиблар учун учта махсус мукофот таъсис этилди.

21 март куни байрам ноҳиянинг барча қишлоқ ва қўрғонларида анъанавий тарзда махсус тайёрланган дастур асосида ташкил этилади. Бадиий дасталар халқ хизматида бўлади. Томошалар, халқ ўйинлари ва спорт мусобақалари билан ушбу байрам халқ сайилларига айланиб кетади.

Х. ОМОНОВ.

• Дала ишлари кундалиги

ЭРТАНГИ БАРАКАТ

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ ноҳиясидаги «Политотдел» жамоа хўжалигининг Ўринбой Мирсултонов бошлиқ бригадаси деҳқонлари барча қишлоқ хўжалик экинлари дан мўл ҳосил олиш учун кўкламги экиш мавсумига пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

Ўтган йили бригада деҳқонлари давлатга маккажўхори дони, эртаги картошка, помидор, ерёнғоқ, кузги карам, беда, хашаки лавлаги, пилла сотиш режаларини ортиғи билан адо этган эдилар.

Улар бу йил ҳам ҳар қарич ердан унумли фойдаланиб, ҳосил етиштириш учун зиммаларига янги мажбурият олдилар. 66,7 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 26,6 центнердан «оқ олтин», 50 гектар уруғлик маккажўхори экиладиган ердан эса 28 центнердан етказиб маҳсулот топширишга аҳд қилдилар.

Шу кунларда бригада деҳқонлари ўз зиммаларига олган юксак мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун мустаҳкам замин яратмоқдалар. Барча экин майдонлари шудгорлаб қўйилди ва 11 гектар ерга кузги буғдой экилган.

Айни дамда бригада механизаторлари Ҳ. Йўлдошев ва Р. Юнусовлар сифатли таъмирланган экиш техникаларини яна бир карра кўздан кечирмоқдалар.

Шунингдек, ҳозирги кунларда бригададаги ариқзовурларни тозалаш, тўғону-тўсиқларни таъмирлаш каби қишки юмушлар амалга оширилаяпти. Бу ишларда Собир Жумашов, Анорбой Кенжабоев, Толиб Мадалиев, Ботир Арноқулов, Ортиқ Исмоилов, Омонкелди Ниёзметов сингари деҳқонлар ҳамкасбларига намуна кўрсатиб меҳнат қиляптилар.

Бундан ташқари «кумуш тола» ижодкорлари ипак қурти боқишга ҳам жиддий ҳозирлик кўряптилар. Жамоа пиллакорлари 1992 йилда 36 қути ипак қурти парваришлаб, ҳар қути қурт уруғидан 60 килограммдан «кумуш тола» олишни мўлжаллашяпти. Сўз билан иш бирлигини таъминлаш учун ҳам бригада заршунослари ипак қуртларининг озуқаси базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Ўтган йили 2500 туп янги тут кўчатлари экиб, бу йилги муваффақиятга замин ҳозирладилар.

М. ЛАТИПОВ.

Рўзномага КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

СЕГИЗБОЕВ НОМИ БЕРИЛАДИМИ?

Оққўрғон ноҳиясидаги Куйбишев номли жамоа хўжалиги аҳли шу хўжаликнинг Жиғалбойли (ҳозирги — «Янги турмуш») қишлоғида туғилиб ўсган давлат арбоби, республика ҳукумати бошлиғи даражасига етгунча оловли йилларнинг азоб-уқубатларини бошидан кечирган Султон Сегизбоев номини ҳурмат билан тилга олишади. Яқинда бўлиб ўтган хўжалик меҳнаткашлари йиғилишида С. Сегизбоев номини абадийлаштириш лозимлигини, ўз жамоа хўжаликларига унинг номи берилса мақсадга мувофиқ бўлишини таъкидладилар. Бундай ташаббус билан чиққан Карим Ҳамидов, Файзи Эргашев, Неъмат Рустамовни кўпчилик қўллаб-қувватлади.

Йиғилиш бу борада қарор қабул қилди. Масалани тезроқ ҳал қилиш илтимоси билан қарор тасдиқланиш учун ноҳия ижроия қўмитасига берилди.

У. АСҚАРОВА.

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТИ ОТАЛИҒИДА

ЎҚИТУВЧИЛИК ғоят шарафли ва масъулиятли касблардан биридир. Шу боис ўқувчи-ёшлар орасида ана шу фахрли ихтисосликни пухта эгаллаш, ёш авлодга таълим-тарбия бериш иштиёқида бўлган толиби илмлар кўп. Бундай умидли ёшлар умумтаълим мактабларида очилган педагогика синфларининг фаол қатнашчилари ҳисобланадилар.

Келгусида зиёбахш қалб эгаси бўлиш орзусида изланиб, эзгу мақсадни дилга жо қилган бу каби иқтидорли ўқувчилар Паркент районидаги Ҳ. Олимжон номли мактаб педагогика синфига жалб қилинганлар. Улар билан уюштирилаётган машғулотлар ўзига хос мураккаб ўқув дастури асосида олиб борилмоқда. Бунда, шубҳасиз, Тошкент давлат педагогика олий билимгоҳи профессор-ўқитувчилар жамоасининг ҳам муносиб улушлари бор. Олий ўқув юртининг умумий педагогика кафедраси мазкур синфни ўз оталиғига олиб, дарс жараёнларини янада мазмунли ва қизиқарли бўлишини таъминлаш йўлида илмий-методик ёрдам кўрсатиб келмоқда.

Педагогика синфида орттирилган дастлабки тажрибаларни умумлаштириш, яна зарур методик ёрдам бериш мақсадида олий ўқув юртининг ректори профессор К. Юсупов бошлиқ бир гуруҳ профессор-ўқитувчилар яқинда билим даргоҳига ташриф буюрди. Педагог олимлар мактаб ҳаёти билан атрофлича танишиб, амалий ёрдамни кучайтириш тадбирларини кўрдилар. Мактаб ўқитувчиларига олий ўқув юртининг ўзида ҳам ҳар томонлама амалий ёрдам бериш, уларни илғор маърифий тавсиялар билан қуроллантириш юзасидан келишиб олинди.

А. АЛИЕВ.

«ЯНГИ ҲАЁТ» БЎЛДИ

ЖОЙЛАРДА жамоатчиликнинг фикрини ҳисобга олиб, истак-хоҳишларини бажо келтириб номларни ўзгартириш давом этмоқда. Ўрта Чирчиқ ноҳиясидаги «Партия XXII съезди» жамоа хўжалигининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида ҳам бу масала кўрилди. Хўжаликка бир овоздан «Янги ҳаёт» номи берилди.

Айни кунларда «Янги ҳаёт»да ишлар қизғин бошлаб юборилди. Тажрибакорлар, фахрийлар билан маслаҳат кенгаши ўтказилиб, хўжаликни асосан сабзавотчиликка ихтисослаштиришга қарор қилинди. Лекин шу билан бирга пахта чорва учун озуқа экинлари етиштириш ҳам эътиборда бўлади.

Хўжалик ноҳия марказига туташиб кетган. Бу ҳол ишчи кучи таъминотида баъзи муаммоларни келтириб чиқаради. Тармоқларини кенгайтириш эса бу муаммони бир қадар ҳал этишга ёрдам беради.

Д. ХОЖИБЕКОВ.

САРА КЎЧАТЛАР

«ТОШКЕНТ» жамоа хўжалигининг иккинчи бўлимидаги иссиқхонада аҳолига сара кўчатлар етиштириб берилмоқда. Январь ойида сепилган 53 килограмм эртаги карам уруғи бир текис униб чиқди. Ҳозирда кўчатлар яйратиб ўстирилмоқда. Ҳаво исиб кетиши билан бу кўчатларни далага олиб чиқиб экилади.

Бундан ташқари 0,43 гектар ердаги булғор қалампири, 0,10 гектардаги бақлажон кўчатлари ҳам яхши парваришланяпти. 0,40 сотих жойга сепилган помидор уруғидан ҳам сифатли кўчат олиш тадбирлари кўрилмоқда.

Бир сўз билан айтганда иссиқхона хўжалиги мудири Абдураҳмон Ойтувбоев, бригадир Минаввар Мирзабековлар тадбиркорлик, ташаббускорлик билан иш олиб боряптилар. Бунинг натижасида полиэтилен тасмаси ва бошқа материаллар ўз вақтида етказиб берилмоқда. Бу ерда меҳнат қилаётган ишчилар учун зарур шароитлар яратилган. Шунинг учун ҳам 32 нафар жамоа бир тану-бир жон бўлиб меҳнат қиляпти. Улар эришаётган ютуқларда Ҳумор Қуролбоева, Олтиной Бойдўсова, Жумагул Ҳолмуҳаммедова, Назар Раҳмонқулов, Зайни Ашироваларнинг ҳиссаси салмоқли бўлаётир.

СУТНИ ҚАЙТА ИШЛАШ ЦЕХИ

НОҲИЯДАГИ «Тошкент» жамоа хўжалиги фермаси қошида сутни қайта ишлаш цехи барпо этилмоқда. Қурилишни жамоа хўжалигининг Турдихўжа Ғаффоров бошчилигидаги қурувчилар бригадаси амалга оширяпти, улар ишни ниҳоясига етказиш арафасида. Ҳозир пардозлаш ишлари бошлаб юборилди. Айниқса, илғор сувоқчилар Тўхтамурод Носиров, Султон Абдуллаев, дурадгорлар Ёқубжон Муҳаммадиев, Тошпўлат Дуйсебоевлар жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилаяптилар. Бу кичик корхона шу йил июнь ойида фойдаланишга топширилади.

Т. ДУСОНОВ.
Тошкент райони.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

СОБИҚ ПРЕЗИДЕНТ — ГЕРМАНИЯДА

● **СОБИҚ СССРнинг** собиқ президенти Михаил Сергеевич Горбачев Германияга келди. У илгаригидек катта иззат-икром билан кутиб олинди. М. С. Горбачевнинг Германияга ташрифи натижасида оммавий ахборот воситалари кўп нарсаларга аниқлик киритилади, деб ўйлаган эди. Лекин, унинг давлат ва сиёсат арбоблари, оппозиция вакиллари билан бўлган учрашувларида гап, асосан, МДҲ таркибига кирган жумҳуриятлардаги ҳозирги аҳвол, шунингдек, Германия билан МДҲ давлатлари ўртасидаги икки томонлама муносабатлар хусусида борди.

Канцлер Г. Коллнинг собиқ маслаҳатчиси Х. Тельчик бошлиқ Бертельсман фонди таклифига биноан бу ерга келган М. Горбачев дарҳол оммавий ахборот воситалари мухбирларининг диққат-эътиборини тортди. Шу боис Бавариядa анъанавий «балиқ байрами»да иштирок этиш учун жўнаб кетиш олдидан у энг машҳур пивохоналардан бирини ҳамда қирол саройларини кўздан кечирди. Шунингдек, у матбуот конференциясида қатнашди.

Мухбирлар М. С. Горбачев Россиянинг ҳозирги ҳукуматини, шу жумладан, Борис Ельцинни танқид қилса керак, деб тахмин қилишган эди. Бироқ, бундай умидлар рўёбга ошмади. М. С. Горбачев «Ельцин командаси»ни қўллаб-қўлтиқлаётганлигини ва унга муваффақиятлар тилаётганлигини айтди.

ҲУКУМАТ ДАСТУРИ РАД ЭТИЛДИ

● **ЎТГАН** жума куни янги бош вазир Ян Ольшевский ҳукумати 1992 йилга мўлжалланган ижтимоий-иқтисодий режалар дастурини сеймга тақдим этди. Бироқ, сейм кўпчилик овоз билан ҳукумат режаларининг қатор бандларини гумон остига олиб, рад этди. Дастурнинг рад этилиши, асло, ҳукуматга ишончсизлик билдириш деган гап эмас. Бироқ, сеймнинг бундай муносабати ҳукумат обрўйига бир қадар салбий таъсир этиши мумкин.

Я. Ольшевский ва унинг «энг катта иқтисодчиси»— Ежи Эйсмонт нуқтаи назари шундан иборат бўлдики, аввалги ҳукумат раҳбари даврида амалга оширилган Бальцеровичнинг «карахтлик муолажаси» деб аталган иқтисодий сиёсат натижасида унчалик катта муваффақиятларга эришиб бўлмади. Бир сакраш билан гуллаб-яшнатишга қодир бўлган эркин тижоратга ўтиш умидлари унчалик ўзини оқламади. Натижада дўконларни истеъмол товарлари билан тўлдириш, кенг қамровли инфляциянинг олдини олиш, злотийни ички бозорда конвертлаштириш сингари тадбирлар жуда қимматга тушди. Ҳозиргача ишлаб чиқариш унумдорлиги тобора пасаймоқда, давлатнинг ташқи қарзи кўпайиб — йилига 5 миллиардга етди. Аҳолининг 11 фоизи ишсиз бўлиб юрибди. Эндиликда Я. Ольшевский маҳкамаси бундай қийин иқтисодий аҳволдан чиқиш учун янги тадбирларни амалга ошираётир. Давлат корхоналарига бирмунча енгилликлар берилди, деҳқонларга топширган маҳсулотлари учун харид нархлари оширилди. Ольшевский—Эйсмонт дастурининг Халқаро Валюта Фонди билан боғлиқлигига келганимизда эса ХВФ Польша ҳукуматини яқин орада келиб чиқиши мумкин бўлган иқтисодий инқирозлардан огоҳ этди. Шундай қилиб, Польшанинг янги ҳукумати яқин вақт давомида иқтисодиётни том маънода тараққиётнинг кенг йўлига олиб чиқа оладими, йўқми? Бу саволларга ҳозирча ҳеч ким аниқ жавоб бера олмай турибди.

ЭЛЧИХОНА ХОДИМИ ЎЛДИРИЛДИ

● **ИСРОИЛНИНГ** Анқарадаги элчихонаси хавфсизлик хизмати бошлиғи Эхуд Садан у тушиб кетаётган автомашина портлаши натижасида ҳалок бўлди. Бундай қотилликни Туркияда ҳозиргача маълум бўлмаган «Ислом қасоси» деб аталган гуруҳ амалга оширди. Оммавий ахборот воситалари шарҳчиларининг фикрича, Эхуд Садан яқинда Ливияда «Хизбуллоҳ» партиясининг раҳбари Аббос ал-Мусавий ўлдирилганлигига жавоб тариқасида ўлдирилди. Эронпараст «Хизбуллоҳ» раҳбарининг ўлдирилиши шу йил февраль ойида катта шов-шувларга сабаб бўлган эди. Аббос ал-Мусавий ва унинг оиласи аъзолари машинада кетаётганларида Исроил вертолетлари томонидан ўққа тутилган эди.

Бундай террорчилик ҳаракатлари давлатлар ўртасидаги муносабатларни ҳеч ҳам яхшиламаслиги ҳаммага маълум. Шу боис, Эхуд Саданнинг ўлдирилиши Туркия расмий идоралари томонидан қаттиқ қораланди. Жумладан, Туркия ташқи ишлар вазирлиги алоҳида баёнот билан чиқиб, бу террорчилик ҳуружи муносабати билан катта таассуф билдирди.

ТАИЛАНД СОҲИЛИДАГИ ҲАЛОКАТ

● **ТАИЛАНДНИНГ** Сиам бўғозидаги Паттайя курорти яқинида 140 нафар йўловчи тушган паром юк ортиб келаётган кема билан дафъатан тўқнашиб кетди. ИТАР-ТАСС хабарига қараганда, бу ҳалокат натижасида кам деганда 112 киши ҳалок бўлди. Мазкур паромда хитой миллатига мансуб таиландликлар кўпчиликни ташкил этган. Қидирув ишлари давом эттирилмоқда.

УКРАИНАГА ДОРИ-ДАРМОНЛАР

● **КЕЛЬН-БОНН** тайёрагоҳидан устига инсонийлик ёрдами юкларини ортган «Боинг—707» тайёраси Киевга парвоз қилди. Унинг ичида 5 миллион марка баҳосидаги дори-дармонлар бўлиб, улар жуда катта эҳтиёж сезаётган ногиронлар, кам таъминланган оила аъзолари, болалар уйлари учун мўлжалланган.

КХДР КЕМАЛАРИ УШЛАНИШИ МУМКИН

● **АҚШ** президенти Ж. Буш маъмурияти АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари Ҳинд океанида шимолий Корея кемаларини ушлаб, тинтув ўтказиши мумкинлиги тўғрисида фармойиш берди. Чунки, КХДР юк кемалари устида Сурия ва Эрон учун мўлжалланган такомиллаштирилган «Скад» ракеталари бўлиши мумкин, деб гумон қилинмоқда.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

• *Мадҳия ўрнида*

ЖАҲОННИНГ БЕШИГИН ТЕБРАТУВЧИЛАР

Ҳазрати аёл — бокиралик, меҳр-муҳаббат рамзи сифатидагина эмас, шу билан бирга ватанпарварлик, миллатпарварликнинг ҳам ёрқин тимсоли бўлиб келган. Оналарнинг меҳр-муҳаббати билан норасида гўдаклар балоғатга етиб, она тилида сўзлашни, фикрлашни ўрганади. Ҳар бир халқнинг кўҳна маънавий қадриятлари, шон-шуҳрати келажак авлодимиз бўлмиш болаларга оналарнинг тарбияси орқали ўтади. Шунинг учун тождорлар фарзандининг тарбиясига алоҳида эътибор бериб саройининг энг оқила, садоқатли хонимларига ишониб топширишган. Салтанатнинг тақдири таъбир жоиз бўлса ҳукмдорларнинг қўлида эмас, балки шаҳзоданинг онаси ва энаганинг иродасига боғлиқ бўлган. Буни салтанат соҳиблари яхши тушунишган, жумладан буюк бобокалонимиз Амир Темур соҳибқирон ҳазратлари шаҳзодалар тарбиясини севимли рафиқаси Бибихонимга ишониб топширганлар.

Буюк момомиз Бибихоним зиммаларига юкланган масъулиятли вазифани шараф билан адо этганлар. Муҳаммад Тарағай, яъни Мирзо Улуғбекдек буюк олим, фалакиёт илмининг билимдони Бибихонимнинг тарбиясидан баҳраманд бўлган. Ҳосиятли кунда туғилиб жаҳонгир Темирнинг муҳаббатини қозонган ёш Улуғбекка Бибихоним узун тунларда эртаклар, ривоятлар айтиб, ўткир зеҳнли Темурийзода қалбида эл-улусга нисбатан меҳр-муҳаббат уйғотган эди. Буюк онахонимизнинг тарихида ёрқин юлдуздек чарақлаган набираси келгусида жаҳонга илм-фан, маданият ва санъатнинг ҳомийси, улуғ мунажжим олим сифатида танилди. Биз бу кичикроқ мисолимиз орқали тарбия соҳасида аёлларимиз амалга ошираётган юмушнинг оламга татигулик аҳамияти борлигини эслатиб ўтмоқчимиз.

Тарихда парирухсор, дилбар зотларнинг шундай катта ўрни, мавқеи борки, шунинг учун уларни ҳазрати аёл деймиз. Она тарихининг зар варақларида муҳтарама аёллардан улуғ сиёсий ва давлат арбобларининг табаррук номи мангу жой олган. Асрлар оша қутлуғ сиймоси яшаб келаётган, жасур ватанпарвар юртдошимиз Тўмарис, қадимги Мисрнинг соҳибжамол ва оқила маликаси Клеопатра, пайғамбаримиз Муҳаммад Алайҳиссаломнинг замондоши, моҳир лашкарбоши Сажжох, Эронда 32 йил салтанатни бошқарган малика Хутой, атоқли давлат арбоби буюк шоира Нодирабегим, биринчи элчи аёл Коллантай ва ниҳоят ўзбек аёлларидан чиққан биринчи адлия вазири, академик Ҳадича Сулаймонова, давлат арбоби, меҳнат фахрийси Турсуной Каримова шулар жумласидандир.

Аёл қалби меҳр-муҳаббатга ҳам, куч-қудрат ва сабот-матонатга ҳам қодирдир. Аҳамият берсангиз, қадимдан бошлаб жамиятнинг тараққиёт даражаси уларнинг жамиятдаги мавқеига қараб белгилаб келинган. Аёлларга озор бермаслик, уларни доимо асраш-авайлаш, эъзозлаш зарурлиги уқтириб келинган. Жумладан, ота-боболаримиз аёлларни заифа, ожиза дея жамиятдаги оғир юмушларни ўз зиммаларига олишган. Оғир жисмоний меҳнатдан аёллар батамом озод бўлишган. Ислом дини ҳам аёлларга алоҳида ҳурмат-эътибор билан муносабатда бўлиб келган. Пайғамбаримиз Муҳаммад Алайҳиссаломнинг ҳадисларида «Кимга яхшилик қилай?» деб сўраган соҳибага уч маротабасида ҳам онангга деб, тўртинчи маротаба сўраганида эса отангга деб айтганликлари битилган.

Дунёдаги ҳар бир халқда аёллар ўзгача эҳтиром ила ҳурматланиши барчага аёндир. Улуғ ҳинд халқининг даҳо шоири, шарқнинг донишманд мутафаккирларидан бири Робиндранат Тагор «Аёлни ҳатто гул билан ҳам уриш гуноҳи азимдир»,—деган экан. Разм солсак, жаҳонда аёллар орасида ҳавас қилса арзигудек давлат ва сиёсий арбоблар етишиб чиқди. Масалан, ҳинд халқининг буюк қизи, Ҳиндистон республикасининг собиқ бош вазири, марҳума Индра Ганди, Покистон ислом республикасининг собиқ бош вазири Беназир Бхутто, Филиппин республикаси президенти Корасан Акино ва давлатни 14 йил бошқариб матонатлиги учун «Темир хоним» дея шуҳрат қозонган Буюк Британиянинг собиқ бош вазири Маргарет Тэтчер каби хонимлар аёлларга хос оқилалик, нозиктаъблик ва фидоийликнинг ёрқин рамзидир. Кези келганда шуни қувонч билан айтишни хоҳлардимки, аёллар ичидан давр арбоблари жаҳон бўйича асосан бизнинг Осиё қитъасидан кўпроқ етишиб чиққан. Муҳтарама зотлар ҳақидаги сўзимни қуйидаги мисралар орқали тугатишни истар эдим:

Мунису жафокаш оқила инсон,
Одамзот авлодин яратувчиси.
Сизга таъзим бўлсин, сизга эҳтиром,
Жаҳоннинг бешигин тебратувчиси.

Улуғбек ПЎЛАТОВ.

*

«Оққўрғон» давлат хўжалигида ким билан суҳбатлашманг ҳайдовчи Илёс Айдиев ҳақида фақат илиқ гапларни эшитасиз. Ўн йилдан ошиқроқ вақтдан бери шу касбда ишлаётган И. Айдиев сўнгги йилларда ёнғинга қарши фойдаланиладиган автомобилни бошқармоқда.

Сураткаш Ў. МАРДИҚУЛОВ.

*

• *Сўз—қишлоқ шўроси раисига*

ЭСКИЧА ИШЛАБ БЎЛМАЙДИ

ЯНГИЙЎЛ районидаги энг йирик қишлоқ шўроларидан бири — Шўралисой. Ҳудудимизда учта жамоа хўжалиги, 9 та мактаб, 2 та саноат ишлаб чиқариш корхонаси ҳамда 28 дан ортиқ савдо шаҳобчасини бирлаштирувчи қишлоқ матлубот жамияти жойлашган. 13 та участка ва маҳаллаларда 2800 дан ортиқ оила истиқомат қилади.

Шўралисой қишлоқ шўроси 50 кишидан иборат халқ депутатлари гуруҳини бирлаштирган. Унинг таркибида халқ хўжалигининг турли жабҳаларида меҳнат қилаётган депутатлар бор. Улар ўз сайлов мавзеларида берилган наказларни бажариш, халқ олдидаги ишончни оқлаш мақсадида фаол ҳаракат қилмоқдалар. Бундан ташқари депутатлар наказларнигина бажариш билан чекланиб қолмай, жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этишяпти.

Қишлоқ шўросида депутатларнинг биргаликдаги фаолиятини кучайтириш мақсадида 10 та гуруҳ ташкил этдик. Ҳар бир участкада депутатларнинг сайловчилар билан учрашиб ишлашлари учун алоҳида хоналар ажратилди. Маълумки, шўролар ижроия қўмита ва сессия йиғилишларида муҳокама қилинадиган долзарб масалаларни тайёрлаш ва ташкил қилиш учун ўз таркибига кирувчи доимий комиссияларга таянади. Улар ёрдамида қишлоқ шўроси ҳудудидаги қабул қилинган қарорлар, тадбирларни амалга ошириш, қолаверса, давлат муассасалари, корхоналар устидан назорат ўрнатиш осон кечмоқда. Бугунгача Шўралисой қишлоқ шўроси қошида 2 та доимий комиссия фаолият кўрсатиб келмоқда. Бу комиссияларга билимдон, тажрибали, фаол депутатлар киритилган. Айниқса, ҳозирги иқтисодий танглик даврида аҳолини энг зарур кундалик озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда йўл қўйилаётган камчиликларни назорат қилиш мақсадида «Савдо, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш» доимий комиссияси фаолиятига алоҳида эътибор беряпмиз. Бунинг натижасида савдо тармоқларидаги тартиббузарлик, қоидаларнинг бузилиши, озиқ-овқатларни яшириб қолиш каби салбий ҳодисаларга барҳам берилмоқда.

Бундан ташқари қишлоқ шўроси ўз депутатлари фаолиятини назорат қилиш, уларнинг мавқеини мустаҳкамлаш ниятида сессияларда мунтазам уларнинг ахбороти, ҳисоботларини эшитиб бормоқда. Бу эса ўз навбатида ютуқ ва камчиликларни кўрсатиш, наказларни бажаришга катта ёрдам бермоқда.

Шунингдек, қишлоқ шўроси ободонлаштириш, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни тубдан яхшилаш, ҳозирги бозор иқтисодига ўтиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, озиқ-овқат, саноат молларига бўлган талабларни қондириш, республика, вилоят, район миқёсида қабул қилинаётган қарор ва Президент фармонлари ижросини таъминлаш, назорат қилиш ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар туфайли юз бераётган қонунбузарлик, жиноятчилик ҳамда ишсизларни фойдали меҳнат билан шуғулланишга жалб этиш каби масалалар билан алоҳида шуғулланмоқда.

Албатта, бу ишлар ўз-ўзидан бўлмайди. Булар амалга оширилишини депутатлар маҳалла қўмиталари, ишлаб чиқариш корхонаси жамоа ва давлат хўжаликлари, ташкилотларнинг ёрдамисиз тасаввур этиш қийин. Ана шунинг учун ҳам биз улар билан узвий алоқада ишлаяпмиз.

Ўтган йил давомида аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш муассасалари тўрттага ортди. Шунингдек, 3 та фельдшерлик-акушерлик манзили қуриб битказилмоқда. Бу қурилишлар учун 20 минг сўм сарфлаяпмиз. Йўлларни асфальтлаш учун 200 минг сўм пул ажратилди. Шунингдек, қабристонлар ободончилигига ҳам жиддий эътибор берилмоқда. 1991 йилда 5 та қабристон таъмирланиб, тартибга келтирилди.

Аҳолининг моддий эҳтиёжларини ҳисобга олиб, уларнинг кундалик юмушларини бироз бўлса-да енгиллатиш ниятида 3 та янги новвойхона қуриб ишга туширилди. Яна 2 та новвойхона ишга тушиш арафасида турибди.

Кейинги пайтда қишлоқ жойларида энг катта муаммо мактаблар аҳволини яхшилаш масаласидир. Бизнинг ҳудудимизда 9 та мактаб бўлиб, шундан 4 тасигина талабга жавоб беради, қолганларининг аҳволи мутлақо қониқарли эмас. Уларни таъмирлаш, қайта қуриш учун эса маблағ йўқ. Биз яқинда оталиқ ташкилотлар билан боғланиб аҳволни тушунтирдик. Улар бизни тўғри тушунишди. Шу тариқа улар кўмагида 22-, 32-, 51-ўрта мактаблар янги биносининг қурилишини бошлаб юбордик.

Қишлоқ шўросида «Аҳолининг якка тартибда уй-жой қурилиши ва томорқа хўжалигини ривожлантириш», «Шахсий хўжаликлардаги қорамол, уй паррандаларини кўпайтириш», «Аҳолини тоза ичимлик суви, табиий газ билан таъминлаш», «Кўп болалик оилаларни ижтимоий ҳимоялаш мақсадида уларга қўшимча нафақа белгилаш» ҳақидаги фармон ва қарорлар ҳам изчиллик билан амалга оширилмоқда. Биргина Х. Турсунқулов жамоа хўжалигида 3 та маҳалла тўлиқ газлаштирилди. Яна бир участкада лойиҳа ишлари ниҳоясига етяпти. Умуман, бу жамоа хўжалигида жами масофаси 6,2 чақирим газлаштириш ишлари бажарилди.

Хонадонларга ичимлик суви келтириш, эскирган тармоқларни таъмирлаш ҳам қизғин боряпти. 4 та участкада бу ишлар ниҳоясига етди. 1992 йилда Янгийўл, Охунбобоев, «Эркин» участкаларида газқувурлари ётқизилди. Ичимлик суви келтириш режалаштирилди. «Октябрь», «Партия XXI съезди» жамоа хўжаликларида ҳам газлаштириш ва лойиҳа ишлари ниҳоясига етиб қолди.

Ҳозирги шароитда озиқ-овқат маҳсулотларини кўпайтириш аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишда томорқалар, уй-жой участкалари катта роль ўйнайди. Ахир қишлоқда бир парча еринг бўлиб, ҳамма нарса ўзингдан чиққанига нима етсин. Шунинг учун қишлоқ шўроси ер тақсимлашни тўлиқ ўз зиммасига олди. 1990—91 йиллар давомида 400 дан ортиқ оилага ер берилди. Кўплаб оилалар ўз ҳисобларидан қуриб битказган уйларига кўчиб ўтдилар.

Шунингдек, қишлоқларда аксарият оилаларда шахсий қорамол, қўй, эчки, парранда бўлиши табиий ҳол. Уларнинг шахсий чорваларини янада ривожлантириш мақсадида ем-хашак етказиб бериш юзасидан тадбирлар белгиланмоқда.

Ночор оилалар, қариялар, уруш ва меҳнат фахрийларига алоҳида ғамхўрлик кўрсатиш ҳам қатъий назоратга олинган. Ҳудудимизда 200 дан ортиқ боқувчиси йўқ кишилар рўйҳатга олинган. Уларга қишлоқ шўроси жамоа хўжаликлари, корхоналар, ноҳия ижтимоий таъминот бўлими орқали моддий ёрдам берилмоқда. 1991 йилда 7 та ночор яшаётган оиланинг турар жойлари таъмирлаб берилди. Уруш ва меҳнат фахрийларига берилган имтиёзларни бажариш уларнинг турмуш шароитини яхшилаш устида ҳам анчагина ишлар амалга оширилди. 104 кишига 6800 сўмлик моддий ёрдам бердик. 6 кишига ўзлари яшаётган уйлари шахсий мулк сифатида ўтказиб берилди. 3 та уй қайта таъмирланди. Октябрь матлубот жамиятига қарашли иккита дўконда уруш ва меҳнат фахрийлари учун арзон нархда озиқ-овқат сотиш йўлга қўйилган. Улар билан биргаликда байналмилал афғончиларга ҳам ёрдам беришни унутганимиз йўқ. Афғонистонда ҳалок бўлган иккита жангчининг номлари абадийлаштирилди. Уларнинг оилаларига 800 сўм миқдорида моддий ёрдам ажратдик.

Бу ишларни амалга оширишда шубҳасиз маҳалла қўмиталарининг хизмати беқиёс. Кейинги пайтда уларга кўпроқ ўз-ўзини бошқаришга шароит яратиш муҳим бўлиб қоляпти. Қолаверса, улар билан ҳамкорликни кенгайтиришни даврнинг ўзи тақозо этмоқда.

Юқоридаги гапларни ўқиган киши яна навбатдаги ҳисобот беришми, деб ўйлаши мумкин. Йўқ, унчалик эмас. Сабаби, бугунги кунда қишлоқ шўроларининг кучи билан бу ишларни амалга оширишнинг ўзи бўлмаётганлигини кўпчилик ҳамкасбларим яхши билишади. Ўрни келганда дилимдаги айрим мулоҳазалар, таклифларимни ўртага ташламоқчиман. Бугунги кунда барча тармоқда бошқарувни такомиллаштириш зарурлиги маълум бўлиб қолди. Шундай экан, қишлоқ шўролари ишини такомиллаштиришимиз жадаллаштиришимиз шарт. Биринчидан, қишлоқ шўроларига қонунда белгиланган ҳақ-ҳуқуқларини, ваколатларини тўлиқ амалга ошириш учун барча имкониятлар берилиши керак. Иккинчидан, ҳамон ижтимоий ва бошқа масалаларни ҳал этиш қишлоқ шўролари зиммасига юклатилаётган экан, уларнинг бюджетини ўрнига қўйиб қўйиш лозим. Қишлоқ шўроси ҳудудидаги барча корхона, ташкилотлар, жамоа ва давлат хўжаликлари, ижтимоий масалалар учун ажратилган маблағларни қишлоқ шўролари бюджетига ўтказишлари бу масалани ҳал этишдаги энг тўғри йўлдир.

Ҳар қандай ҳудуддаги муаммоларни фуқароларнинг турмуш-турмушини қишлоқ шўросидан яхши биладиган ташкилот йўқ. Шундай экан, аҳолига ажратилаётган товарлар фонди аввало қишлоқ шўросига келтирилиши ва шу ҳудуддаги дўконлар ва бошқа савдо ташкилотлари қишлоқ шўроси билан бевосита ҳамкорликда иш олиб бориши керак. Қишлоқ шўроларига шу ҳудудлардаги корхона, ташкилот, ширкат ва бошқа кичик корхоналар очиш имкониятини бериш ва мавжудлари устидан қатъий назорат ўрнатиш ҳуқуқи ҳам берилиши лозим. Ана шундагина у ҳақиқий ҳокимиятга эга бўлади. Қолаверса, фуқароларни иш билан таъминлаш имконияти туғилади. Зеро ҳамма нарса пировардида одамларга хизмат қилиши шарт. Қишлоқ шўроларига ана шундай ҳуқуқлар ва имкониятлар берилмас экан, у яна амалда қўлсиз-оёқсиз ҳокимият эгаси бўлиб қолаверади.

Жўра ШОДМОНҚУЛОВ,
Янгийўл районидаги Шўралисой қишлоқ шўроси ижроия қўмитасининг раиси.

ЎСМИРЛАР ТАРБИЯСИГА БАҒИШЛАНДИ

Қибрай район Арғин қишлоғидаги участка милицияси таянч пункти мажлислар залида бўлиб ўтган йиғилиш ўсмирлар тарбияси, улар орасида жиноят содир этилишининг олдини олиш чора-тадбирларига бағишланди.

Балоғатга етмаган ёшлар билан ишлаш инспекцияси бошлиғи, милиция капитани Жалолиддин Умаров йиғилганларга районда мактаб ўқувчилари, балоғатга етмаган ўсмирлар томонидан содир этилаётган жиноятлар ҳақида сўзлаб, уларнинг олдини олиш чора-тадбирлари хусусида ўз мулоҳазаларини билдирди. Матқобулов номли 9-мактаб ўқитувчиси Қолдигул Аширбоева, Арғин маҳалла қўмитаси фаоли Турғунбой Турсунбоев ота-она ва фарзанд тарбияси ҳақида ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар.

Арғин қишлоқ участка инспектори, милиция майори Носир Сайдазимов, 9-мактаб директори Боймат Ташменов ёшларни назорат остига олиш, уларнинг бўш вақтлари фойдали ва мазмунли ўтиши учун шароитлар яратиш, мактаб ва оила ҳамкорлигини кучайтириш юзасидан қимматли таклифларни ўртага ташладилар. Йиғилишда қарорлар ижросини текшириб бориш учун назорат комитети тузилди.

Йиғилиш сўнггида 9-мактаб бадиий ҳаваскорлари ижросида концерт программаси намойиш этилди.

Т. ҚОДИРОВ.

Маърифат тарқатувчи Маъфират

Келин бўлиб тушган оиласидагилар Маъфират опанинг илмини оширишга эътироз билдирмадилар. У аввал пойтахтдаги рўзномалардан бири қошида очилган ишчи-мухбирлар дорилфунунида ўқиди. Кейин Тошкент Давлат дорилфунуни журналистика куллиётининг кечки бўлимига ўқишга кирди. Тўрт фарзандли бўлатуриб, илм олаётган Маъфират Орифжоновага барча оила аъзолари, айниқса умр йўлдоши ёрдам бериб туришди. Кечқурун ўқиб, кундузи мактаб кутубхонасида ишлади. Рўзномалар, мажаллаларда хабарлари, мақолалари билан қатнашиб турди. Опа ниҳоят ўқишни имтиёзли диплом билан тугатгач, Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриётида, кейинчалик Абу Али ибн Сино номли тиббиёт нашриётида иш фаолиятини давом эттирди. Йил-ма-йил малакаси ошиб борди. Ҳозир у катта муҳаррир. Хизмати билан элга танилди, обрў-эътибор топди. У юздан ортиқ рисолалар таржимони. Опанинг «Дардингизни олай» деб номланган маслаҳатлар тўплами ҳам кўпчиликка манзур бўлди. Сўнгги йиллар ичида вақтли матбуотда санитария маорифига оид бир қатор мақолалар ёритди.

Ишчан инсон иззат-икромга сазовор бўлаверар экан. Катта муҳаррир бир қатор унвонлар билан тақдирланди. Унинг номини ўзи истиқомат қилаётган Тошкент шаҳрининг «Наврўз» маҳалласида ҳам ҳурмат билан тилга олишади.

— Мен нимага эришган бўлсам, — дейди у, — бағри кенг инсон — умр йўлдошим Одил акамларнинг хизматлари катта. Ҳар ким ҳам тўрт фарзанд билан ўқитиб қўявермайди.

Бу тўғри гап. Фарзандларни вояга етказишда оила соҳибларининг аҳиллиги алоҳида ўрин тутди. Тўрт паҳлавон ажойиб ихтисосликлар эгалари бўлишди. Олимжон — муҳандис, Қобилжон, Азимжон — рассом, Рустам — ҳайдовчи, дурадгор уста. Опанинг келинлари бири-биридан барно, бири-биридан хушчирой, чаққон. Улар халқ хўжалигининг турли соҳаларидан ўз ўрниларини топишган.

Чиндан ҳам ҳавас қилгудек оила. Маъфират опа, Одил акалар ана шу ўғиллар, неваралар роҳатини кўриш иштиёқи билан ишламоқдалар ва яшамоқдалар.

Насиба АБДУЛЛАЕВА.

• *Кичик корхоналарга кенг йўл*

ТЎРТ ТАДБИРКОР

ТАШҚАРИДАН қараганда бу клуб биноси бошқалардан деярли фарқ қилмайди: маҳобатли, кимсасиз, совуқ. Айниқса, кейинги пайтларда аксарият клублар шундай ҳолга тушиб қолган. Аммо эшикни очиб ичкари кирилса, аввалги барча тасаввурлардан асар ҳам қолмайди. Зотан, клуб зали бўйлаб уч қатор ўрнатилган дастгоҳ ва тикув машиналари тинимсиз ишлаб турипти. Ҳар бир машина олдида турган чеварларнинг қўли қўлига тегмайди.

Кичик корхона «НАКС» деб аталган. Унинг маъноси билан қизиқдик.

— «НАКС» — ўз ёнидан маблағ сарф этиб, мана шу корхонани ишга туширган кишилар фамилияларининг бош ҳарфлари — деди корхона директори Ҳайриддин Садиров.— Тўрт нафар спорт мутахассиси Низомов, Амирхонов, Кенанбоев ва мен ўзаро маслаҳатлашиб, кичик корхона ташкил этишга қарор қилдик. Чотқол геология-қидирув экспедицияси тугатилгач, бу клуб биносидан деярли фойдаланилмаётган эди, бизга ижарага беришди. Дастлаб 28 минг сўм сарфлаб уни таъмирладик ва тикув дастгоҳларимизни ўрнатдик. Ҳозир ойига 200 сўмдан ижара ҳақи тўлаяпмиз.

Ҳа, мана мўъжаз, лекин самараси салмоқли корхонани тўрт киши — тўрт ишбилармон ташкил этган. Авваллари бизнинг давлат тузумимиз бунга йўл бермасди. Қанчалаб ишбилармон тадбиркор кишилар ўз қобилиятларини намойиш эта олмадилар. Бундан улар эмас, балки, давлат зарар кўрди, иқтисодиёти ютқазди, тараққиётдан орқада қолдик.

Мана шу кичик корхонани яратганлар ишлаб чиқаришга алоқаси бўлмаган кишилар, яъни спорт мутахассислари. Аммо, улар ишбилармонликни намойиш қилишяпти, айрим ишлаб чиқариш соҳаси кишиларига нисбатан ҳам теранроқ фикрлаганлар, амалий натижаларга эришганлар. Ҳозир «НАКС» кичик корхонасида 23 та тикув дастгоҳи ўрнатилган бўлиб, уларни 18 киши бошқараяпти. Бу ерда асосан буюртмалар бўйича кийим-кечаклар тикилади.

Ҳамма нарса анқонинг уруғига айланган бугунги кунда ҳатто йирик-йирик корхоналар ҳам кўп нарсаларга муҳтож бўлиб қолаяпти, давлат таъминлай олмаяпти. Масалан, махсус иш кийимлари, коржомалар. Корхоналар шуларни буюртма қилишади. Ўтган йилда ноҳия саноат комбинати учун 242 та тиббиёт ходимлари халати, 40 та аёллар уй халати, 36 та аёллар костюми, 350 та эркаклар шими тайёрлаб берилди. Ғазалкент тажриба-синов заводи, «Чотқол» геология-қидирув партиясининг болалар боғчасининг махсус халатлар тикиб бериш бўйича буюртмалари бажарилди.

— Бугунги кунда хом ашё, материал топиш муаммога айланган,— дейди директор.— Биз хом ашёни асосан ноҳия саноат комбинатидан оламиз. Айни пайтда Тошкентдаги «Нефаль» кичик корхонаси ва хўжалик ҳисобидаги «Ёрдамчи» фирмаси билан ўзаро ҳамкорликда фаолият қилиш тўғрисида шартнома тузганмиз. Шунга мувофиқ агарда ким материал топса, шеригига ёрдам кўрсатади.

Кичик корхонада махсус иш кийимларидан ташқари замонавий кийимлар ҳам тикилаяпти. Янгича фасонлардаги эркак ва аёллар кўйлаклари, кофта, юбка, шим ва бошқа хил либослар тайёрланиб, сотувга чиқарилаяпти. Ғазалкентнинг уч гавжум жойидаги дўконларда корхона маҳсулотлари сотилмоқда. Бу бежирим либосларни Дилором Иброҳимова, Марина Димитерко, Роза Жўрабекова, Дилбар Расулова, Оксана Сирожваш, Жамила Ярославова каби чеварлар бичиб, тикишяпти.

Бу ерда иш илғор усулда ташкил этилган. Ҳар бир тикувчи ўзининг иш натижасидан манфаатдор, иш ҳақи ишбай, ҳар ким меҳнатига яраша ҳақ олади. Ҳозирча тикувчиларнинг ойлик маошлари 950 сўмгача етаяпти. Мазкур йил давомида ўртача 600—700 минг сўм фойда кўриш кўзда тутилмоқда экан, бинобарин иш ҳақларини янада ошириш имконияти бор.

Шу кунларда корхонада янги тикиш, гул босиш, безаш машиналари ўрнатилаяпти. Февралдан бошлаб бу ерда аҳолига маиший хизмат кўрсатила бошланди, яъни аҳолидан якка тартибдаги буюртмалар қабул қилиниб, ҳар қандай кийим-кечакларни тикиб бериш йўлга қўйилди. Умуман олганда кейинчалик бу ерда 80 нафаргача ишчининг меҳнат қилиши кўзда тутилмоқда. Бунинг учун янги дастгоҳлар ўрнатилади. Демак, иш ўринлари янада кўпаяди. Бу ҳозирги вақтда ижтимоий меҳнатга жалб қилинмаган ўнлаб меҳнаткашлар, айниқса рўзғори билан банд бўлаётган хотин-қизлар, ёшларни иш билан таъминлаш имконини беради.

Ишбилармон корхона соҳиблари бу билан чекланиб қолмоқчи эмаслар. Улар доимо изланишда. Аҳоли талабини ҳисобга олиб, янги маҳсулот турларини тайёрлашни йўлга қўйиш режалари бор. Жумладан, бу ерда шу йилнинг ўзидаёқ бешик ва беланчаклар ишлаб чиқариш ўзлаштирилади. Фақат шугина эмас. Уларнинг меҳнаткашларни халқ истеъмоли моллари билан таъминлашни яхшилашга баҳоли қудрат кўмак беришига қаратилган бу хайрли ишларига муваффақиятлар тилаймиз.

М. ФАТТОҲОВ.

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ПРЕЗИДЕНТ ИСТЕЪФОГА ЧИҚДИ

ОЗАРБАЙЖОН Олий Кенгашининг фавқулодда сессиясида республика президенти Аёз Муталибов истеъфога чиқди. Маълумки, у ўтган йили сентябрь ойида умумхалқ сайлови натижасида ана шу лавозимга сайланган эди. А. Муталибовнинг истеъфоси республикадаги турли сиёсий кучларнинг ихтилофлари натижасидир. Муҳолифлар бу воқеадан бир неча кун олдин Олий Кенгаш Раиси Э. Кафаровани ишдан кетишга мажбур қилган эдилар. Сессияда сўзлаган А. Муталибов кейинги вақтда йўл қўйилган бир неча хатолар, шу жумладан, шахсан ўзининг хатоларини эътироф этди. Чунончи миллий армия тузмаганлиги, Россия билан иқтисодий алоқалар тўғрисида шартномага имзо чекмаганлигини айтди. Унинг фикрича, республиканинг МДҲга кирмаганлиги ҳам хато бўлган. Гарчи олий даражада шартнома имзоланган бўлса ҳам президент уни парламентга ратификация қилиш учун тақдим этмаган.

Сессия Озарбайжон биринчи президентининг дахлсизлиги тўғрисида қонун ҳам қабул қилди. Унга 10 минг сўм миқдорида пенсия тайинланди, шахсий машина, чорбоғ ва ўн кишидан иборат соқчилар ажратилди. Президент ваколатлари вақтинча, сайловлар бўлгунга қадар республика Олий Кенгашининг раиси Ёқуб Мамедовга берилди.

ХОТИРАСИНИ ЭСЛАШДИ

5 МАРТ куни Москвадаги Ленин музейи олдида Сталин вафотининг йиллигига бағишланган митинг бўлиб ўтди. Митингни Россия коммунистик ишчилар партияси, ВКП(б), «Совет сталинчилари уюшмаси» ва бошқа шунга ўхшаш ташкилотлар уюштирдилар. Улар Сталин тимсолида «русларнинг ҳимоячиси» «ҳалол, камтар ва муносиб инсон»ни кўрадилар, у раҳбарлик қилган вақтда «тартиб бўлган эди».

РОССИЯ ЯНА ЁЗГИ ВАҚТГА ЎТАДИ

РОССИЯ Давлат стандарти маълум қилишича, Россия федерацияси ҳукумати белгилаб берган вақтни ҳисоб қилиш тартибига мувофиқ 1992 йил 29 мартдан 27 сентябргача бўлган даврда «ёзги» вақт жорий қилинади. Шу муносабат билан соат миллари Россия федерациясининг бутун ҳудудида 29 март соат 2 да бир соат олдинга суриб қўйилади.

МУҲОЛИФЧИЛАРНИНГ РЕЖАСИ

ИТАР—ТАСС мухбирига Москвадаги эътиборга лойиқ манбалардан маълум бўлишича, Чечен Республикасидаги муҳолифлар президент Жохар Дудаевни қуролли йўл билан ағдаришга тайёргарлик кўришмоқда. Бу иш рамазон ойи тугагандан сўнг режалаштирилмоқда.

ДУШАНБЕ ҲОКИМИ ҲИБСГА ОЛИНДИ

ТОЖИКИСТОН Олий Кенгаши сессиясининг мажлислар залида Душанбе ҳокими, республика халқ депутати Мақсуд Икромов ҳибсга олинди. У аввал депутатлик ҳуқуқидан маҳрум қилинган. Республика прокурорининг ўринбосари Т. Почомуллаев ахборот бериб, «Тергов органларида Икромов пора олганлиги тўғрисидаги жиддий фактлар бор» деб айтгач, депутатлар юқоридаги чорани кўришга розилик берганлар.

ҚОЧОҚЛАРГА ЁРДАМ

ҚОЧОҚЛАР ва мажбурий равишда кўчиб келганлар, ёрдамга жуда муҳтож одамларга улар тегишли тартибда рўйхатдан ўтгандан сўнг ёрдам пули тўланадиган бўлди. Россия ҳукумати шу ҳақда қарор қабул қилди. Россия федерациясининг республика бюджетидан тўланадиган ёрдам миқдори қуйидагича бўлади: шаҳарларда жойлаштириладиганлар учун — оиланинг ҳар бир аъзосига амалдаги қонунчиликда белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида.

(МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

● Чорва қишлови қандай якунланмоқда?

ГЎШТ ВА СУТ НЕГА КАМАЙМОҚДА?

ОҲАНГАРОНДА бўлиб ўтган ноҳия агросаноат бирлашмаси бошқарувининг навбатдаги йиғилишида барча хўжаликларнинг бошлиқлари, зоотехниклари, бош ветеринария дўхтирлари, чорвачилик комплексларининг раҳбарлари, бўлимларнинг бошқарувчилари, чорвачилик механизациясининг мутахассислари иштирок этдилар. Йиғилишда бу қадар кўп кишиларнинг қатнашишига асос бор эди.

Ноҳия хўжаликларида етиштирилаётган ва давлатга сотилаётган маҳсулотлар, айниқса гўшт ва сут топшириш сезиларли даражада камайиб кетди. Ноҳия бўйича 1991 йилда гўшт топшириш режаси 74 фоиз, сут топшириш эса 80 фоизга адо этилди холос. Нима учун ноҳияда чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва давлатга топшириш кўрсаткичи камайиб кетди. Йиғилишда ноҳияда чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва давлатга сотишнинг аҳволи тўғрисида маъруза қилган агросаноат бирлашмаси бош зоотехниги Ш. Эрназаровнинг сўзларидан шу нарса маълум бўлдики, кейинги ойларнинг ўзида ноҳиядаги бир қатор хўжаликларда йирик шохли молларнинг бош сонлари тобора камайиб бораётир. Турли касалликларнинг олди олинмаганлиги сабабли Собир Раҳимов номли хўжаликда 107, «Ғаллақудуқ» совхозида 52 бош қорамол камайиб кетди. Агар 1987 йилга нисбатан олинадиган бўлса ноҳия бўйича йирик шохли моллар сони, шу жумладан соғин сигирлар сони 730 бошга, айни пайтда «Ангрен» давлат хўжалигида 120 бошга, Собир Раҳимов номли шўро хўжалигида 52 бошга, «Олмалиқ» шўро хўжалигида 43 бошга камайиб кетди.

Бундай йўқотишлар қўйчиликда ҳам юз бераётир. Фақат 1991 йилнинг ўзида ноҳия хўжаликлари бўйича 8540 бош қўй мажбурий равишда сўйиб юборилди. Маълум сабабларга кўра сўйилган ёш бузоқлар эса ноҳия бўйича 257 бошни ташкил этди. Бу рақамлар ўз ичига «Ангрен» шўро хўжалигида мажбурий сўйилган 96 бош, «Шодималик» ижара жамоасидаги 42 бош, Собир Раҳимов номли хўжаликдаги 24 бош бузоқларни ҳам қамраб олади.

Шуни таассуф билан қайд этиш жоизки, шу кунларда сигирлардан сут соғиб олишда ҳам нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Жумладан, чорвачилик комплексида электр қувватининг йўқлиги баҳона қилиниб, «Ғаллақудуқ» совхозининг сут-товар комплексида декабрь ойида икки маротаба сигирлар мутлақо соғилмай қолган. Зарур озуқа рационларининг етишмаслиги, сигирлар кечаси озиқлантирилмаслиги натижасида «Ғаллақудуқ», «Ангрен» ва бошқа баъзи хўжаликларда ҳар бир сигирдан бир кун мобайнида соғиб олинган сутнинг ўртача миқдори 4,1 килограммга тушиб қолган. Худди шундай камчиликлар чорва молларидан насл олишда ҳам кўзга ташланмоқда. Аксари совхозлардаги ветеринария бош дўхтирларининг эътиборсизлиги туфайли вазни эндигина 250—260 килограммга чиққан ғунажинлар урчитишга қўйилган. Натижада ҳали туғиш ёшига етмаган ёш сигирларнинг аксари бола ташлаб қўйган. Шунинг оқибатида 1991 йилнинг ўзида «Ангрен» совхозида 1990 йилга нисбатан 119 бош бузоқ кам олинган бўлса, Собир Раҳимов номли хўжаликда 35 бош сигирлар бруцеллёз касалига чалинган.

Юқорида тилга олинган айрим нуқсонларнинг ўзиёқ ноҳияда гўшт ва сут ишлаб чиқариш, уларни давлатга сотиш ишидаги сусткашликнинг исбот талаб қилмайдиган сабаблари ҳисобланади. Чўчқачилик, паррандачиликдаги нуқсонларни ҳам қўшиб ҳисобланадиган бўлса ноҳия агросаноат бирлашмасининг назоратни анча бўшаштириб юборганлиги маълум бўлади. Ваҳоланки, Оҳангаронда вилоятнинг бошқа ноҳияларига нисбатан анча кўп озуқа жамғарилди. Айниқса, «Ангрен» совхозида бу ҳол яққол кўзга ташланади. Жумладан, «Оҳангарон» шўро хўжалигида бир бош соғин сигир учун атиги 1,5 гектар озуқа базаси тўғри келса, «Ангрен» шўро хўжалигида бу рақам 2,5 гектарни ташкил этишига қарамай имкониятлардан тўла фойдаланилмади. Бу ҳол айниқса, озуқа экинларидан ҳосил олишда сезилди. «Ангрен» шўро хўжалигида ҳар гектар майдондан атиги 26 тоннадан беда, 20 тоннадан озуқа лавлагиси, 25 тоннадан силос олинганини қандай изоҳлаш мумкин. Бунинг устига 110 бош сигир, қисир қолди.

Бундай камчиликлар фақат Собир Раҳимов номли ва «Ангрен» шўро хўжаликларигагина тааллуқли бўлмай. ноҳиядаги бошқа баъзи шўро хўжаликларига ҳам тааллуқлидир. Мана шундай нуқсонларнинг вақтида бартараф этилмаганлиги сабабли сут ва гўшт етиштириш камайиб кетди.

Йиғилиш қатнашчилари ноҳия хўжаликларида чорва маҳсулотларини кўпайтириш ва қишлов билан боғлиқ масалалар тўғрисида аниқ қарор қабул қилдилар.

М. ҚАЮМОВ.

ФАН ФИДОЙИСИ

ЎЗБЕК миллий театр санъатининг ривожланишида танқидий тафаккурнинг аҳамияти каттадир. Асримиз бошида миллий театр билан баробар туғилган танқидчилик Октябрь инқилобидан кейин Мирмулла Шермуҳаммад, Ғози Юнус, Фитрат, Абдулла Қодирий, Чўлпон, Элбек каби адиб ва мунаққидларимиз томонидан тараққий эттирилган эди. Аммо 20-йилларнинг охирида бошланган янги мустамлакачилик даврида сунъий равишда тўхтатилганди. Танқидчилик ва миллий театршуносликни юксак савияга кўтаришга уринишлар беҳуда кетди. Оқибатда театршунослик фани сўлқилдоқлик даврида ўсмай қолди.

50-йилларнинг охирлари, 60-йилларнинг бошларида бу соҳага янги тадқиқотчилар кириб келдилар. М. Раҳмонов, Т. Турсунов, М. Қодиров, И. Пўлатов, С. Турсунбоев, Т. Исломов, Т. Обидов, Ф. Жўраев каби олимлар вояга етиб, соҳанинг фан даражасига кўтарилиши учун камарбаста бўлдилар. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Муҳсин Қодиров ана шу авлод орасида сўзсиз ўз ўрни ва мавқеига эга бўлган заҳматкаш олимдир.

Муҳсин Қодиров айрим кишилар назарида санъатнинг торгина соҳаси бўлиб кўринган миллий анъанавий қўғирчоқ театрининг нақадар кенглигини исботлади, унинг тарихий теран илдизларини топиб, тамойилларини текшириб, моҳир устозларининг таржимаи ҳолини тиклаб, қўғирчоқбозлик санъатнинг катта тури эканлигини кўрсата олди. Олим фақат қўғирчоқ театри билан чекланмай, қизиқчилик ва масхарабозлик санъатининг тараққиётини ҳам тадрижий ўрганиб, изчил ёритган санъатшунос ҳисобланади.

Муҳсин Қодиров фақат анъанавий театр санъати муаммолари билан ўралашиб қолмаган. У театр санъатининг барча томонлари мавҳумотини очишга интилади, шу ҳақда ўй суради, тадқиқот олиб боради, рисолалар битади. Олим шу кунгача ёзган китоблар, рисолалар, қўлланмалар, мақолаларни қўшиб ҳисоблаганда тўрт юздан ошади.

У устоз сифатида ўн икки нафар фан номзодини вояга етказди. Бу билан чекланмай турли жанрларда ўнга яқин пьеса ёзди, уларнинг аксарияти турли театрларда саҳналаштирилди.

Муҳсин Халилович 1932 йил 10 мартда Шаҳрисабз шаҳрининг Зингарон гузарида таваллуд топган. 1955 йилда А. Н. Островский номидаги Тошкент театр ва рассомлик санъати институтининг (ҳозирги Маннон Уйғур номидаги санъат институти) театршунослик бўлимини имтиёзли диплом билан тугатган. 1962 йилда санъатшунослик номзоди, 1975 йилда эса санъатшунослик доктори диссертациясини ёқлади. Бир неча йиллардан буён Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий номидаги Санъатшунослик институтининг театр ва хореография бўлимига мудирлик қилиб келмоқда.

Олим фақат тадқиқот ишлари билан шуғулланмаслиги юқоридаги далиллардан маълум. Ўшаларга яна шуни қўшимча қилмоқчимизки, у илмни амалиёт билан боғлаб олиб бораётганлардан биридир. Чунончи, у бир неча йил мобайнида жумҳурият маданият вазирлигининг репертуар-редакцион бўлимини бошқарган. Аммо шунга қарамай у тадқиқотчи-мутахассисдир.

Профессор Муҳсин Қодиров 60 ёшда

У турли вилоятларда тез-тез бўлиб, жойлардаги профессионал ва халқ театрлари фаолияти билан яқиндан танишиб, анъанавий — халқ оғзаки драматургияси ва театрини ўрганиб, фольклоршунос олим сифатида кўпгина асарларни ёзиб олган. Олимнинг «Ўзбек халқ оғзаки драмаси», «Кулки — ҳикоя», «Ўзбек халқ театри», «Масхарабоз ва қизиқчилар санъати», «Халқ қўғирчоқ театри», «Ҳамза ва халқ санъати», «Аския, халқ театри, қўғирчоқ ўйин» асарлари ана шундай ўлка кезиб, ўрганиш ҳосиласидир десак муболаға бўлмайди.

Муҳсин Қодиров театр санъатимизнинг машҳур арбоблари ҳаёти ва фаолиятини ўрганган олимларимиздан биридир. Унинг Миршоҳид Мироқилов, Сойиб Хўжаев, Юсуфжон қизиқ, Аброр Ҳидоятовга бағишланган китоб ва рисолалари фикримизга далил бўла олади.

Одатда кўпгина олимлар тадқиқотчиликка берилиб кетиб, кундалик театр танқидчилиги билан унчалик шуғулланмайдилар. М. Қодиров бундан мустасно. У ҳозиржавоб танқидчи. 1955 йил 5 январда «Тошкент ҳақиқати» рўзномасида унинг «Байрамнинг биринчи куни» номли дастлабки мақоласи босилган эди. Олим шундан буён толмай театр танқидчилиги жараёнига фаол аралашиб келмоқда. Унинг рўзнома ва ойномаларда эълон қилинган тўрт юзга яқин мақолалари фикримизнинг ёрқин далили бўла олади. Олимнинг илмий асарлари ҳамкасблари томонидан эътироф этилган ва вақтли матбуотда яхши баҳо олган. Бунга унинг асарлари ҳақида босилган талайгина тақризлар яққол мисолдир.

Яқинда олимнинг мухлис ва шогирдлари билан суҳбатлашиб қолдим. Уларнинг ўз устозлари ҳақидаги фикрларини билиш учун юракларига қўл солдим. Санъатшунослик номзоди Ҳ. Икромов: «Устоз ажойиб инсон, илмга жуда берилган киши, қўлидан келган ёрдамни бировдан аямайди, ўзи ҳам илмга чанқоқ кишиларни ҳурмат қилади. «Ўзбек театри анъаналари» асари театршунослик илмида амалга оширилган жуда катта ишлардан биридир», деди. О. Ризаев эса шундай фикрда: «Санъатшунослик номзоди бўлишимда домланинг меҳнатлари кўп сингди. Домла баъзи кишиларга ўхшаб шогирдларини ўласанми-қоласанми, деб ташлаб қўймайди, илмий иш битмагунча сени ҳам тинч қўймайди, ўзи ҳам тинчимайди. Шуниси қувончлики, Муҳсин акада маҳаллийчиликнинг асари ҳам йўқ. У киши театр ва театршуносликка юракдан берилган ҳақиқий фидойи олимдир».

Унинг ижодига кўпчилик қатори қизиқиш билан қарайдиган мутахассис-режиссёрлардан Ж. Маҳмудов билан яқинда тасодифан суҳбатлашиб қолдим. Мени масаланинг ихтисос томони қизиқтираётганини сезган суҳбатдошим лўндагина қилиб: «Муҳсин ака — театр танқидчилигига салмоқли ҳисса қўшаётган зукко мутахассисдир», деди.

Машҳур олим Альберт Эйнштейн мактабда ўқувчилик даврида келажакда амалга оширажак ишлари ҳақида каттагина режа тузиб чиққан экан. Бутун умрини ана шу режани амалга ошириш учун куч-ғайрат сарф қилган ва маълум маънода мақсадига эришгани кўпчиликка маълум. Яқинда қўлимга Муҳсин Қодировнинг «Илмий, танқидий ва адабий ижодининг мажмуаси» тушиб қолди. Уни варақлар эканман, беихтиёр юқоридаги воқеа хаёлимдан кечди. Барча асарлар, қилинган ишлар худди олдиндан режалаштириб қўйилганга ўхшарди. Аммо бу ниҳоятда катта ва машаққатли меҳнат ва изланиш эканлигини кўнглимга туйдим.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Муҳсин Халилович Қодиров олтмиш баҳорни қаршиламоқда. Бу санани олим волидаи муҳтарамалари — 86 ёшли Ойшабону Қурбон қизи ва дўстлари, шогирдлари билан бирга нишонламоқда. Биз ҳам олимга мустаҳкам сиҳат-саломатлик, илмий-ижодий ишларида омад тилаб қоламиз.

Сирожиддин АҲМАД.

● Бекободдан мактуб

ЕР СИФАТИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

«ДАЛВАРЗИН» давлат хўжалиги Бекобод ноҳиясидаги тўнғич хўжаликлардан бири ҳисобланади. Бу ерда йил сайин далалар яшнаб, қишлоқлари обод бўлиб бормоқда. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш борасидаги кўрсаткичлар ҳам анча юқоридир. Албатта, бунинг замирида хўжалик меҳнаткашларининг меҳнати ётибди. Гарчи, табиий шароити оғир бўлсада, ердан унумли фойдаланиш ҳақида гап кетганда хўжалик ноҳияда олдинги ўринлардан бирида туради. Ўтган йили 2013 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 28,1 центнердан ҳосил олинди. Ҳосилдорлик бўйича бу ноҳиядаги юқори кўрсаткичлардан биридир.

Яқинда хўжалик директори Мўминжон Султонқулов билан ерларнинг самарадорлигини ошириш ҳақида суҳбатлашдик. У ерларнинг тақдири ҳақида куйиниб гапирди.

— Ер бойлигимиз экан, унинг ҳар бир қаричидан унумли фойдаланишга, экинлардан имкони борича кўпроқ ҳосил олишга ҳаракат қиламиз. Лекин таассуфки, кейинги йилларда ернинг мелиоратив ҳолати ниҳоятда ёмонлашиб бормоқда. Унинг ҳолатини яхшилаш ҳозирги пайтда асосий муаммолардан бири бўлиб қолди. Бу биз раҳбарларни, мутахассисларни қолаверса бутун меҳнаткашларни жиддий ташвишга солмоқда. Ахир тақдиримиз ер билан боғлиқ бўлганидан сўнг, бундан ўзгача бўлиши мумкин эмасда. Хўжалигимизда қарийб беш юз гектар ернинг мелиоратив ҳолати ёмонлашганлиги туфайли ҳосилдорликнинг кескин камайиб кетишига олиб келмоқда. Бу ерларни зах босганлиги сабабли айни экин ҳосилга кириш арафасида қуриб қолмоқда. Бунинг исботини қуйидаги мисоллардан ҳам билса бўлади.

Ўтган йили пахтанинг ҳар гектаридан 28,1 центнердан ҳосил олдик. Дон учун экилган маккажўхорининг гектаридан 40 центнердан, бедадан (пичан ҳисобида) 125 центнердан, кўкпоя учун экилган маккажўхоридан 200 центнердан ҳосил олсак, зах босиб кетган ерлардан эса гектарига 20—22 центнердан пахта, 60—70 центнердан беда, 40—50 центнердан кўкпоя ололдик холос. Бундан кўриниб турибдики, ҳосилнинг деярли 50 фоизи, ҳатто ундан ҳам кўпроқ қисми нобуд бўлмоқда.

Ернинг мелиоратив ҳолати ёмонлашишига нималар сабаб бўлмоқда? Унинг тақдири учун ким жавоб беради, деган эътирозли савол туғилиши табиий. Гапнинг лўндасини айтадиган бўлсак, ерлардан зах кўтарилиб кетишида бизнинг заррача ҳам айбимиз йўқ. Бунга асосий сабабчи бўлаётган нарса хўжалигимизнинг юқори худудидан канал қазилиб Тожикистоннинг «Бўстон» ноҳиясига сув олиб ўтилишидир. Хўжалигимиз Тожикистон республикасига қарашли Куйбишев, «Зарафшон», Оржоникидзе номли хўжаликлар билан чегарадош. Шу хўжаликлардан оқиб келадиган оқава ва сизот сувлари худудимиз орқали «Уртуқли» зовурига келиб тушади. Ана шу зовур ўз вақтида тозаланмаётганлиги сабабли тобора саёзлашиб кетмоқда. Натижада зовур зах сувни тортмаяпти. Ва бизнинг экин майдонларимизга салбий таъсир ўтказмоқда. Тўғри, ерларнинг захини кетказиш мақсадида хўжалигимиз худудида 56 та қудуқ қурилган. Лекин минг афсуски яхши ният билан қурилган бу қудуқлар тўла қувват билан ишламаяпти. Ёки бундай имкониятдан 35—40 фоиз миқдорида фойдаланиляпти, холос. Хўш, бу аҳволнинг олдини оладиган ташкилот борми ўзи, ноҳия сув хўжалиги нега чора-тадбирлар кўрмаяпти? Агар кучи етмаётган бўлса биз ёрдамга тайёрмиз. Биргаликда ер тақдири ҳақида қайғуриб, иш юритишга розимиз.

Биз директорнинг куйинчаклик билан айтган гапларига қўшимча қилишни лозим топмадик. Аммо шуни таъкидлаш керакки, сув хўжалигидаги мутасадди ўртоқлар совуққонлигининг оқибати қимматга тушишини билишармикан! Шуни унутмаслик лозимки, ер инсонни боқади, у халқимизнинг бойлигидир. Ҳали фурсат етарли. Шунинг учун ўз ишимизга садоқат билан ёндошиб, элимиз ризқининг қийилишига йўл қўймайлик!

Ф. ЗИЕДУЛЛАЕВ,
К. БЕГМОНОВ.

● Механизаторлар ҳақида ҳикоялар

ШОГИРД КАМОЛИ

КАСБГА меҳр қўйган киши ҳеч қачон кам бўлмайди. Балки, у меҳнати билан ўз умрини безайди. «Политотдел» жамоа хўжалигида ишлаб келаётган механизатор Болтабой Рисманбетов ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин. У ўз касбига меҳр қўйиб, ҳалол меҳнати билан кун кечириб келмоқда. Меҳнат — зийнат, деганлари шу бўлса керак-да. Узоқ йиллар давомида Б. Рисманбетов хўжаликнинг тажрибали пахтакори Пердешбай Абдураззоқов бошлиқ бригадасида деҳқонларга мададкор бўлиб, экинлардан баракали хирмон яратишга арзигулик ҳисса қўшиб келмоқда.

Болтабой аканинг механизаторлик касбига бўлган ихлоси мактаб партасида ўтирган кезлардаёқ пайдо бўлганди. Чунки у таҳсил кўраётган билим даргоҳи шундайгина пахтазор ёнгинасига жойлашган эди. Чигит экаётган, ғўза қатор оралиғига ишлов бераётган, пахта тераётган машиналарни кўрганида, техника жиловкорларининг суҳбатларини эшитганида «катта бўлсам албатта механизатор бўламан» дерди ўзига ўзи.

Ёшликдаги орзу ярим қанот деганларидек, Болтабой Тельман номли 4-ўрта мактабни тугатгач, ҳужжатларини ҳеч иккиланмай Чиноз ноҳиясидаги бир йиллик механизаторлар тайёрлаш курсига топширди. Дастлаб у бироз қийналди. Такомиллашган техника ва механизмларни бошқаришнинг ўзи бўлмайди-да. Буни яхши тушунган Болтабой курсда қунт билан ўқиди. Бу ерда тракторни бошқаришнигина эмас, уни «даволаш» ва «ёшартириш» сир-асрорларини ҳам ўрганди. Курсни муваффақиятли тугатгач, ёш йигит қўлига тракторчилик гувоҳномасини олиши биланоқ қишлоғи Кавардонга қайтди. Моҳир механизатор Нурилбой Пердешовга шогирд тушди. Болтабой ғўза қатор ораларига ишлов беришнинг нозик сирларини ҳам устози Нурилбой Пердешовдан ўрганди. Унинг ўгитларига амал қилган ҳолда меҳнат қилган ёш механизатор аста-секин мустақил ишлай бошлади. У энди бемалол ер ҳайдайди, чигит экади, ғўза қатор ораларига ишлов беради, «зангори кема» рулига ўтириб, тонна-тонналаб пахта теради.

Йиллар кетидан йиллар бир-бирини қувиб ўтаверди. Болтабой ака Рисманбетов ўзининг ҳалол меҳнатлари билан нафақат жамоада балки, даҳа ва хўжалик механизаторлари орасида катта ҳурмат-эътибор қозонди. Хўжаликнинг тажрибали мураббийси сифатида кўплаб шогирдлар тайёрлади. Уларнинг аксарияти ҳозирги кунда устоз билан ёнма-ён туриб меҳнат қилмоқдалар. Ҳомид Аҳмедов, Холхўжа Йўлдошевлар шулар жумласидандир.

Киши қадрини меҳнат оширади, дейишади. Дарҳақиқат, унинг кўп йиллик самарали меҳнати жамоа хўжалиги бошқаруви томонидан ҳам муносиб тақдирланиб келинмоқда.

Моҳир механизатор Болтабой ака Рисманбетов меҳнат қилаётган бригада ўтган хўжалик йилида ҳам давлатга пахта, маккажўхори дони, помидор, каноп, картошка сотиш йиллик режаларини ортиғи билан бажарди. Айни кезларда бригада деҳқонлари ўтган йилги ютуқларини мустаҳкамлаш билан бирга дала ишларини авж олдиришганлар. Бу соҳада моҳир механизатор Д. Рисманбетовнинг меҳнати катта аҳамият касб этаётир.

ЛАТИФЖОН МАНСУРОВ.

ОДАМЛАР ВА ТАҚДИРЛАР

ОТА ИЗИДАН БОРГАН ЎҒИЛ

ЎТТИЗИНЧИ йиллар бошидаги очарчилик кезлари эди. Семизни оздириб, озғинни эзиб, тоғни урса талқон қиладиган йигитларни ҳам холдан тойдирган пайтлар кишилар эсидан сира ҳам чиқмаса керак. Ўша очарчилик қўланкаси Ғанижоннинг оиласига ҳам соя ташлади. Бирин-кетин меҳрибонлари — ота-онаси ҳаётдан кўз юмишди. Оилада уч қиз, икки ўғил етим қолди. Ўшанда Ғанижон уч-тўрт ёшларда эди. Ҳар ким ўзи билан овора, ҳар оғиз ортиқча бўлиб турганидан уларни ўз паноҳига оладиганлар топилмасди. Ҳатто қариндош-уруғлар ҳам уларни эсга олишмади. Шунда кетмончи бўлиб ишлаётган Назарали Ниёзов Ғанижонни ўғил қилиб олганди. Назарали Ниёзов асли фарғоналик, 29 ёшида Чинозга келган. Сўнгра ҳозирги пайтда ўзининг номи билан аталаётган хўжаликда меҳнат қилган. Меҳнатда толмас инсон топганини ўғли билан баҳам кўрди. Ёшлигиданоқ Ғанижоннинг қалбида меҳнатга меҳр уйғотди. Ҳар икки гапининг бирида «Ер хазина, меҳнат— инсон ҳусни» дея такрорларди у.

Уруш йилларида қанчалик оғир бўлмасин, Ғанижон тенгдошлари қатори ҳам ўқиди, ҳам тутинган отасига дала ишларида ёрдам берди. 9 ёшида от қўшиб арава ҳайдади... Ҳарбий хизматдан йигитлик бурчини ўтаб қайтгач, яна далага чиқди. Меҳнат қилиб кам бўлмади. Халқ ўртасида обрў-эътибор қозонди.

Отасининг «Сув қанча юрса, сувчи ҳам шунча юриши керак, ернинг қорайгани сувга тўйгани» деган сўзлари доимо эсида турарди. Шунинг учун эртадан кечгача далада бўлар, кетмон чопиб чарчамасди. Ғўзаларни меҳр билан парвариш қилар, уларнинг сувга қониб ичиши учун эринмасдан жўяклар тортар эди. Шу тариқа у тажрибали сувчи сифатида эл назарига тушди.

...Бир куни сифат комиссияси аъзолари билан дала айлангани чиқди. Навбатдаги бригада даласини кўриб юраги ачишиб кетди. Ғўза сувдан қантарилганлигидан ҳосилини тўка бошлаган эди. Салқин шийпонда хотиржам чой ичиб ўтирган бригадирни кўриб ўзини зўрға босди. Нафрати янада ошиб, чидаб туролмади:

— Ғўзани хароб қилибсиз-ку, ака!— деди нафратомуз.

— Сувчимиз сал бегамроқ, уришиб қўяман,— жавоб берди бригадир бамайлихотир.

— Сиз-чи?!— Ғанижон ака саволга жавоб кутмай сўзида давом этди.— Уники-буники демай, ишлаш керак-да, энди. Салқинда мазза қилиб ўтирибсиз-у, ғўза офтобда ковурилиб, сувсизликдан қовжирай деяпти-ю!

— Осон тутасиз-а. Кетмон кўтариш бошқа, бош бўлиш яна бошқа,— деди бригадир кўкрагини ғоз қилиб...

Ғанижон бу гап-сўздан кейин анчагача ўзига келолмай юрди. Орамизда шундай бепарво кишилар борлигидан афсусланди. Ўрнимда отам бўлганларида қандай иш тутар эдилар, дея ўзига-ўзи савол берарди.

Отасининг «Ўғлим, уйланишдан олдин қандай яшашни, бўлажак фарзандларга қандай тарбия бериш кераклигини режалаштириб қўй. Экинга ҳам шундай қара. Уруғни экиб парваришини қилолмаган деҳқон-деҳқон эмас», деган сўзларини бот-бот эслади ва мағзини чаққандек бўлди. Отасининг ҳақиқат учун қандай курашганлиги ёдига тушди. Ҳалигача эсида. Уруш тугаган. Етишмовчилик. Ҳамма уруш жароҳатини даволаш билан банд. Шундай кунларнинг бирида Назарали ака бошқалардан камроқ иш ҳақи олди. Бошқа пайтда-ку ҳамма қатори деб кетаверардия, бироқ шериги кам ишлаб, кўп маош олганидан ҳайрон бўлди. Бу ердан чиқиб тўғри район раҳбарлари олдига борди.

— Сизлар гувоҳ бўлинглар, шу одам билан бас бойлашаман,— деди у. Унга ўшанда беш гектар ер ажратишганди. Ер баланд-паст, у ер—бу ери жарликлардан иборат. Ҳар қандай киши ҳам бу ерда деҳқончилик қилишдан чўчирди. Назарали ака ҳали баҳор эшик қоқмасдан ишга киришди. Ер текислади. Жарликларни тупроқ билан тўлдирди. Барча ишларни қўлда — кетмонда бажарди. Майдон текислангач, шудгор қилди. Шундай қилиб барча ишларни ўз вақтида бажарган деҳқон бу жойга пахта экди. Шунда баъзилар ер чўкади, унинг меҳнати эса бекорга кетади, деб ўзларича башорат қилдилар. Йўқ, улар айтганчалик бўлмади. Уруғ бехато униб чиқди. Ер эса, чўккани йўқ. Шу йили, пахтадан мўл ҳосил олган Назарали ака шеригини доғда қолдирганди ва ўзининг нимага қодир эканлигини кўрсатган эди.

Ғанижон ҳам отаси тутган йўлни танлаб тўрт кишилик звенога бош бўлди. 15 гектар ер олиб, пахта экишди. Ҳақиқий деҳқончасига меҳнат қилишиб, бу ердан мўл ҳосил олишди. Дастлабки йилиёқ гектаридан 33,5 центнердан пахта йиғиштириб олдилар. Ғанижон ака жамоада бирон-бир камчиликни кўрса, албатта, ўша жойдаги бошлиқ ношуд, деб билади. Тўғри-да, яхши мутахассис ўз жойида бўлса иш чала қолмайди. Раҳбар киши жамоани етаклайдиган доно ва билимдон бўлиши лозим, дейди у. Бир сўз билан айтганда жамоага ўз таъсирини ўтказа олмайдиган раҳбарни дала ўртасига қўйилган «қўриқчи» деб билади. Шунинг учун хатога йўл қўяётган раҳбарларга ёрдам беришдан қочмайди. Деҳқончиликнинг сир-асрорларини ўргатишдан чарчамайди. Қувинча бригада раҳбарлари даврасида бўлганда ғурумсаройлик Ўлмас Полвоннинг «қизим сенга айтаман, келиним сен эшит» қабилида қўллаган усулини ҳикоя қилади.

Тоғни урса талқон қиладиган кучи бор эди полвоннинг. Меҳнаткаш, ҳалол одам эди. Ёш Ғанижон унинг қўлида ишларди. Кунларнинг бирида бригадага ўзи тенги йигит ишга келди. Ўлмас полвон Ғанижонга отини унга беришни буюрди. Ғанижон отни бергиси келмаганида уришиб берганди. Бу ҳақда у отасига «ёрилди».

— Жуда яхши, демак сени сўзига кирита олибдими, ишлари беш. Акс ҳолда эртага ўша йигит ҳам унинг айтганини қилмасди,— деган эди Назарали ака ўшанда.

...Дарвоқе, Ғанижон умр йўлдоши Турсуной билан уч ўғилни тарбиялаб вояга етказишди. Бир неча йилдирки, Ғанижон Ниёзов оиласи билан ижара усулида иш юритмоқда. Ўтган йили оилавий пудратчилар учун баракали бўлди.

— Ижара усулида ишлаётганлар сони йилдан-йилга кўпаймоқда,— дейди у,— албатта, бу қувонарли ҳол. Негаки, ер энди ўз эгасини топмоқда. Эгаси бўлган ер эса ўз хазинасини сира аямайди.

Хуллас, Ғанижон меҳнат қилишда доимо ота ўгитларига қулоқ тутади. Ота ўгити — ҳаёт мактаби эканлигини тан олган деҳқонлардан. Шундан бўлса керак, ҳар йили ўз қармоғида бўлган ердан доимо юқори ҳосил олади. Ҳа, меҳнатдан келган бойлик турмушни албатта чиройлик қилади.

Х. МИРЗАЕВ,
Янгийўл ноҳияси.

МУСАВВИРЛАРИМИЗ ЖАҲОНГА ТАНИЛАДИ

РЕСПУБЛИКА мусаввирлар уюшмаси қошидаги болалар бадиий ижодиёти маркази иш бошлаганига кўп бўлгани йўқ. Лекин у қисқа муддат ичида талайгина ишларни амалга оширди. Бир қанча ёш, иқтидорли мусаввирларнинг асарларини халқаро миқёсдаги кўргазмаларга олиб чиқди.

— Марказимизнинг асосий мақсади ёш иқтидорли мусаввирларни топиш, улар чизган асарларни турли кўргазмалар орқали жамоатчилик аҳлига ҳадя этиш, — дейди марказ раҳбари Ўзбекистон рассомлар уюшмаси аъзоси Ваҳоб Зиёев.— Шу кунгача бу ерда йигирмадан ортиқ бадиий кўргазмалар ташкил этдик. Улар орасида ўтган йили Ҳиндистон, Эквадор, Ўзбекистон ҳамкорлигидаги кўргазма ҳам марказ ташаббуси билан ўтказилди. Бундан ташқари ёш ижодкорларнинг ўттизга яқин асарлари Эквадор республикасига намойиш қилиш учун жўнатилди. Хорижга юборилган асарлар Нурали Бобомуродов, Зулфия Абдуллаева, Шодиёр Шодиев, Бекзод Ҳожиметов, Зарифа Акмалова, каби ёш мусаввирлар қаламига мансубдир.

Айни пайтда марказда ўндан ортиқ студия фаолият кўрсатмоқда. Уларда олти ёшдан ўн икки ёшгача бўлган 300 дан ортиқ болалар расм чизиш, безак бериш сирларини қунт билан ўрганишмоқда.

6 март куни марказда Тошкент хореография билим юртининг талабаси Карина Сутягинанинг асарлари: портретлар, ўткир сюжетли расмлар, натюрморт жанрлари, иллюстрациялари кўргазмаси очилди. Юксак дид билан ишланган барча асарлар кўпчиликда қизиқиш уйғотмоқда. Кўргазма 20 мартга қадар давом этади.

Даврон АҲМАД.

● СУРАТЛАРДА: кўргазмадан лавҳалар.

Муаллиф олган суратлар.

ОГОҲ БЎЛСАНГИЗ, ЗАРАР КЎРМАЙСИЗ

● СИЗ ЯШАЁТГАН уй қандай материаллардан қурилганига эътибор беринг. Шуни назарда тутингки, агар уйингиз ғишт, темирбетон, шлак блокидан қурилган бўлса, ундаги радиоактивлик даражаси ёғоч уйлардагига нисбатан бир неча баробар баланд бўлади. Ёғоч уйларда эса радиация даражаси табиатдагисидан ошиқ бўлмайди.

● УЙИНГИЗДА ерга тўшама сифатида қипиқ-тола плиталари ётқизилганми? Уйингизда шундай плиталардан ясалган мебеллар борми? Улар бор бўлса, шуни эсдан чиқармангки, бундай плиталар фенол-формальдегид негизида тайёрланади. Уйда турган вақтида фенол ва формальдегид ажратади. Бу моддалар эса заҳарлидир. Шунинг учун уйни иложи борича кўпроқ шамоллатиб туринг.

● ЖЎМРАКДАН сув ичиш мумкинми? Аквариум балиқлари учун сувни хлор ва бошқа моддалардан тозалаш учун 2—5 кун тиндиришади. Акс ҳолда балиқлар касалланиши, нобуд бўлиши мумкин. Ўзингиз ва фарзандларингиз соғлом бўлсин десангиз водопровод сувини ҳам тиндиринг. Уни шиша банкаларда тиндириш янада яхши бўлади.

● УЙДА фойдаланаётган кастрюлкалар нимадан тайёрланганини эътибордан четда қолдирманг. Агар у алюминий бўлса, таом тайёрлаш давомида идишда овқат тайёрлашгача мавжуд бўлган нитратлар канцероген нитро бирикмаларга айланади. Бу саломатлик учун хавфлидир. Шунинг учун яхшиси, чинни, фаянс ёки сири кўчмаган сирли идишлардан фойдаланинг.

КЎНГИЛ

— ҚАТРА —

БАЙРАМ яқинлашиб келаётир. Бола-чақа, қариндош-уруғ ва ёру дўстларга совға-саломлар олиш керак. Бу — яхши урф-одат ва ноёб қадриятларимиздан биридир. Айниқса хотин-қизлар байрами бетуҳфа ўтмаслиги керак.

Совға олиш мақсадида «Совғалар» дўконига бордим. Одамнинг жонидан бошқа ҳамма нарса муҳайё. Биллурдан ясалган уй-рўзғор буюмлари токчаларга шундай маҳорат билан териб қўйилганки, ҳар қандай кишининг ҳам диққат-эътиборини беихтиёр ўзига тортади, ҳавасини келтиради. Улар дўконга баҳор тароватини бағишлаб, турфа гуллар хушбўйларини уфуриб тургандек туюлади. Лекин уларнинг баҳосига тилингиз тош-метин бўлса-да, жиззадек «жаз» этиб қўяди. Дилингиз тоғдек баланд бўлса-да, зилзиладан ёрилиб ўйилган заминдек ларзага келади, чўкади. Мен ўзимга зарур нарса—буюмларни бир амаллаб харид қилдим-да, биллурий совғалар ёнида уларнинг нақадар жозибадорлиги, ажойиб санъат асарлари эканлигига бир дам маҳлиё бўлиб томоша этиб турдим. Кейин оҳиста ва енгил қадамлар билан кўчага чиқдим. Март қуёшининг илиқ ва ёқимли ҳавосидан тўйиб-тўйиб нафас олдим. Офтобга жилмая-жилмая нигоҳ ташлаб, йўлакдан борар эканман, кетимдан бир мўйсафид етиб келди. Уст-боши ҳам, ўзи ҳам бир ҳолда.

— Кўрдингми, ўғлим,— деди у,— мен ҳам «Совғалар» дўконидан чиқдим, сенга ўхшаб.— Яна шошиб қўшиб қўйди:— Ҳалиги биллур идишларга қизиқиб қолдим. Сен ҳам уларни роса томоша қилдинг-а?!—Нотаниш бу чолнинг кутилмаганда сўз қотиши, гапнинг рости, энсамни қотирди. Шунга кўра унинг ундов-саволига истар-истамас жавоб бердим:— Мен уларга шунчаки кўз қиримни ташлаб ўтдим-да.

Қариянинг юзида қувонч ва кулги балқди:

— Дунёнинг бутун гўзалликлари ўша қимматбаҳо буюмларда мужассам. Қара, уларнинг нурларидан дўконнинг кўрки-чиройи гулдек очилиб кетибди-я!

— Сизга ёққан бўлса, нега олмадингиз, отахон?

— Эй, бола, бола, ҳали сен ёшлик қилар экансан. Сен туриб, саксондан ошган мен олайми? Нафақам зўрбазўр етиб турибди, ўзи.

— Сизга керак бўлмаса, фарзандларингизга совға қилардингиз, олсангиз?

Қария мамнун эди:

— Худога шукур, беш фарзанд ўстирдим: уч ўғил, икки қиз. Уларнинг ўз оталари урушдан қайтмаганди. Болаларни уйли-жойли қилдим. Ҳар қайси ўз олдига яшайди, мустақилликка ўргатганман. Ўзим ёлғиз тураман.

— Болаларингиз олиб беришса бўлмайдими? Сиз биллур буюмларни яхши кўрар экансиз-ку?

Мўйсафид ютиниб қўйди:

— Билишади, яхши кўришимни. Лекин олиб беришмайди. Кичик ўғлим нима дейди денг: «Бобой, биллур идишларни бизникига келиб истаганингизча кўриб кетаверинг!» эмиш. Жуда чиройли вазалари бор, кўзларнинг ғуборини оладигандек. Бормайман эмас, бориб тураман. Қудаларим ҳам, келинларим ҳам ҳаммалари яхши, барака топгурлар. Дўконга эса ўша биллур буюмларни кўриш учун тез-тез бориб тураман. Ҳар борганимда ҳовуримдан тушиб, кўнглимни таскин топтириб келаман. Қартайгач, кўнглинг капалакка ўхшаб эзгулик ва гўзалликни кўришга ошифта бўлиб қоларкан. Мен қарияни йўлакнинг охиригача кузатиб бордим. Унинг нурли юзлари кўнглимга аллақандай ҳиссиёт ато этди. Шу лаҳзада менга дунё бир мунгли қўшиқдай ёқимсиздай туюлди. Кўнглим орзиқиб кетди...

ҲАСАН ОТА,
Бекобод ноҳияси.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ОҲАНГАРОН ИШЧИЛАРИ РЎЗНОМАСИ

Бозор иқтисодиёти, оғир ўтиш даври қийинчиликларига, қоғоз тақчиллигига қарамай Оҳангарон шаҳрида янги рўзнома чиқариш имкониятига эга бўлинганлиги қувончлидир. 6 март куни **«Оҳангарон ишчиси— Ахангаранский рабочий»** рўзномасининг биринчи сони ўқувчилар қўлига тегди. Рўзнома шаҳар ҳокими А. М. Расуловнинг «Яхши умидлар баҳори» мақоласи билан бошланади. Шу сонда ғалла маҳсулотлари комбинати директори З. Мусаев, бинокорлик материаллари саноати техникуми директори М. Қорахўжаев, шаҳар хотин-қизлар кенгаши раиси Н. Турсунова ҳамда кўпгина жамоатчи мухбирлар, ҳаваскор шоирларнинг мақола, суҳбат, шеърларига ўрин берилган. Янги рўзномани ХДП шаҳар кенгаши, «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда», Олмалиқ ва Ангрен шаҳар рўзномалари жамоалари табриклашган.

«Оҳангарон ишчиси — Ахангаранский рабочий» ҳафтасига икки марта кичик форматда тўрт саҳифада чиқмоқда. У Олмалиқ шаҳар босмахонасида чоп қилинаётир. Халқ депутатлари Оҳангарон шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Халқ демократик партияси шаҳар кенгаши бу нашрнинг муассисларидир.

ЭЪЛОНЛАР, БИЛДИРИШЛАР

• НАВРЎЗ • НАВРЎЗ • НАВРЎЗ •

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЦИРКИ РЕСПУБЛИКА БИРЛАШМАСИДА

14 март соат 15.00 да
15 март соат 11.00 ва 14.00 да,
18, 19, 20 март соат 18.30 да

ЛИЛИПУТЛАР ЦИРКИ ГАСТРОЛЛАРИ

Дастурнинг бадиий раҳбари — Иван ПРОЦЕНКО.

21 март соат 11, 14, 17.00 да
«НАВРЎЗ» БАЙРАМИГА БАҒИШЛАНГАН

«АССАЛОМ, НАВРЎЗ!»

БАЙРАМ ТОМОШАЛАРИ
«АЖОЙИБ ЮЛДУЗЛАР» ансамбли.
22 мартдан 31 мартгача соат 11, 14, 17.00 да

БОЛАЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ БАҲОРГИ ТАЪТИЛ КУНЛАРИДА

ўргатилган итлар, айиқлар ва илонлар иштирокида

ЛИЛИПУТЛАР ЦИРКИ

2 бўлимдан иборат

РАНГ-БАРАНГ ДАСТУР

Касса соат 10 дан 19.00 гача ишлайди.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04, 44-35-84.
Цирк фойесида шошилинч сураткашлик устахонаси ишлаб турибди.

• Журналист ўйлари

ЯҚИНДА собиқ ўқувчиларимдан бирини учратгандим. Салом-аликдан сўнг анча суҳбатлашиб қолдик.

— Турмушга чиққандирсан,— дедим.

У бироз жим турди сўнг:

— Йўқ, ҳали,— деб жавоб қилди.

Унинг юзлари тундлашиб, кўзлари маъюслашди.

— Тинчликми, бирдан ғамгин бўлиб қолдинг?

— Нимасини айтай? Биласиз, уч опа-сингил олдинма-кейин узатилишимиз керак. Тўғри тушунинг, турмушга чиқаман деб ҳовлиқаётганимиз йўқ. Аммо барибир узатишади. Бироқ додингни кимга айтишга ҳайронсан. Уйимизда кунда-кунора совчи. Буёқда эса нарх-наво осмонда. Битта ётоқ жиҳозининг ўзи ўн минг сўмдан ортиқ. Меҳмонхона жиҳози ҳақида гапирмай. Битта никоҳ узуги 2—3 ярим минг сўм экан. Бундан ташқари бўлажак куёвга сарпо деганларидек. Қисқаси, бизда унақа пул йўқ. Онам бечора йиғлаганлари-йиғлаган. Қарз олай десак, уни узиш керак.

Собиқ ўқувчим чуқур «уҳ» тортди.

Мен бу суҳбат ҳақида уйга келиб ҳам узоқ ўйладим. Бу қандай кўргулик? Тўғри, гап жиҳозу ялтир-юлтир кийимда эмас. Аввало икки ёшнинг бахтини берсин. Лекин ёшларни қуп-қуруқ уйга киритиб «Илоё бахтли бўлинглар!» деб фотиҳа тортиш ҳам ноқулай-да! Майли, мебелу оромкурсисиз тўй ўтар. Аммо никоҳ узуги, тўй либослари бўлмаса, қиз келинга, йигит куёвга ўхшамайди. Тўй умрда бир марта бўладиган муқаддас кун! Битта оёқ кийим 2—3 минг сўм, битта келин либос ҳам шунга яқин. Битта гилам 5—6 минг сўм... Хўш, нима қилиш керак? Ёки «Аршин мол олон» фильмидаги каби «Уч сўм пул, бир каллақанд, битта мулла» билан қиз узатиб, ўғил уйлантириш усулини йўлга қўйишни тарғиб қилайликми?

«ЙИҒЛАМА ҚИЗ, ЙИҒЛАМА-ЕЙ..»

Энди шу ўринда тан олиш керакки, нарх-наво «чақмайдиган» йиллари кимлардир дабдабали тўй ўтказганлар. Ҳозир ҳам ўшандайлар данғиллама тўй қилиб, эллигу юзталик пулларни ипга териб, отарчию раққосанинг бўйнига илмоқдалар. Бундан ўн йил аввал эл-юрт олдида бировдан кам қилмай тўй ўтказган оддий, меҳнаткаш, оилалар, эндиликда «иликузди» даврини бошдан кечиришмоқда. Аммо «бойга бало урганича йўқ!» Битта манмансираган пулдор минглаб оддий одамларнинг ҳамиятига тегмоқда.

Тўғри орзули дунё! Лекин «семиз чўзилиб, ингичка узилаётган» ҳозирги кунда аҳолини ижтимоий ҳимоялаш тадбирларини («хўжакўрсинга» эмас!) ҳаққоний белгилаш керак. Токай қизу йигитлар, уларнинг муштипар ота-оналари юрагида армон, кўзларида мунг билан юрадилар?

Яқинда бир танишим қўшкелин қилди. Шундай қилса, харажатлар бирозгина камайишини ўйлаганди. Тежаб-терғаб ҳаржлагандан кейин ҳам ўн минг сўмча қарз бўлибди. Ахир, бир этак бола, рўзғор тутиш осон эмас! Ҳар ким ҳам «тани—жоним соғлиғида тўй қилиб олсам» дейди. Бечора танишим ҳар кўрганда:

— Сиз расмий жойда ишлайсиз. Хабарингиз йўқми, пул алмашадими? Агар пул алмашса, мен қарзимни қайси ҳисобдан, қандай миқдорда тўлайман? Нима дейсиз? — деб ҳасрат қилади.

Юрагим эзилади. Бу шўрликнинг айби «турғунлик» (асли тўкинлик!) йиллари бола кўриб, қайта қуриш (асли қайта қуритиш!) йиллари ўғил уйлантирганидами?

Ўша танишим бир куни:

— Америка жуда бой мамлакат эмиш. У ерда яшайдиган одамлар ҳам бизга ўхшаганми?— деб сўради.

Нима дейишимни билмай тургандим, яна:

— Агар бизга ўхшаган одамлар бўлишса, нима учун мамлакатлари бадавлат?— деб қолди.

Мен:

— Одамлари бизга ўхшаган. Фақат у ерда компартия деган қизил аждарлар ҳали ҳокимият тепасига чиқмаган. Кейин уларда «марказ» ҳам йўқ эди. Яна у ернинг раҳбарлари бизнинг собиқ бошлиқларимизга ўхшаб бедину betaвфиқ эмаслар,— деб жавоб қилдим.

Шу маҳал ёнимиздан келин-куёв ўтирган «Чайка» ўтиб кетди. Унинг ортидан бошқалари. Танишим машиналар ортидан тикилиб туриб, менга сўзлади:

— Тожинисанинг қизи келин бўлаяпти. Шўрлик аёл Олимхон акадан икки ярим минг сўм қарз олибди. «Отаси бўлса, мени бировга қарздор қилиб қўймасдилар», деб йиғлаб ҳам олди...

Ўзбекнинг бир этак боласи бор. Яна кетма-кет бўй етиб туришади...

Қаердандир элас-элас «Ёр-ёр» эшитилади:

«Йиғлама қиз, йиғламаей,
тўй сеники, ёр-ёр...»

Дилмурод САИДОВ.

АФРИКАДА ЭНГ ЙИРИК

◎ АФРИКАРА энг йирик тимсох Исроилнинг Жанубий Африкадаги «тимсох фермаларининг» бирида яшамоқда. Юз ёшга кирган «оёқсиз» лақабли бу ҳайвоннинг вазни деярли бир тонна келади (бир вақтлардаги жангларда оёғидан айрилган эди). Исроилнинг «Клал» компаниясига қарашли бундай фермалар Исроилнинг ўзида, шунингдек Кенияда, Флоридада бор. Улар тимсох етиштириш билан шуғулланадилар. Уларнинг терилари замонавий туфлилар ёки хотин-қизлар сумкалари тайёрлаш учун асосий хом ашё ҳисобланади.

Йоханесбургда чиқадиган «Уикли мейл» рўзномасининг ёзишича, ЖАРда бундай фермалар тез кўпаймоқда. Ҳозирги вақтдаёқ ўттизтага яқинлашиб қолди. Тимсох етиштириш даромадли иш бўлиб қолди.

• Вилоят ички ишлар бошқармасида

МИЛИЦИОНЕРГА ОСОН ТУТМАНГ!

ВИЛОЯТ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИДА 1991 ЙИЛДА АМАЛГА ОШИРИЛГАН ИШЛАР САРҲИСОБ ҚИЛИНДИ

Йил якунларига бағишлаб ўтказилган йиғилишда сўзга чиққан ички ишлар бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари, милиция подполковниги Олимжон Жалилов қилинган ишлар ҳақида батафсил сўзлаб берди.

Ўтган йили вилоятда умумий жиноятлар сонини 3,7 фоизга қисқартиришга эришилди. Шунингдек жиноят-қидирув йўналиши бўйича жиноятлар 4,2 фоизга, оғир жиноятлар миқдори 6,7 фоизга камайди. Қасддан одам ўлдириш, қасддан тан жароҳати етказиш, фирибгарлик, фуқаролар шахсий мулкини ўғирлаш, транспорт ҳодисалари ҳам аввалги йилларга қараганда бир неча фоиз кам содир этилди. Рўйхатга олинган жиноятларнинг очилиши 1990 йилга нисбатан деярли 10 фоизга ўсди, шу жумладан, оғир жиноятларни очиш 18,7 фоизга кўпайган.

Албатта, бу кўрсаткичлар ўз-ўзидан қўлга киритилгани йўқ, уларга машаққатли меҳнатлар туфайли эришилди. Чирчиқ, Бекобод шаҳарлари, Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ, Бўстонлиқ, Чиноз районлари ички ишлар бўлимлари ходимлари ютуқларга муносиб ҳисса қўшдилар. Шу ўринда вояга етмаганлар ўртасида содир этилган жиноятларнинг 0,6 фоизга камайганлигини айтиб ўтмоқчимиз.

Ўтган йил мобайнида иқтисодий соҳадаги жиноятларни аниқлаш 12,3, шу жумладан, катта миқдордаги талон-тарожликларни фош этиш 16,9, жиноий гуруҳларни аниқлаш 1,7 фоизга кўпайган, жиноятчилардан салкам 2 миллион сўмлик мол-мулклар тортиб олиниб, мусодара этилган.

Жамоат тартибини сақлаш борасида ҳам бир қатор амалий чоралар кўрилиши натижасида кўчаларда содир этилган жиноятлар 1,3 фоизга камайди.

Агар жамоатчилик вакиллари, маҳаллаларнинг фаоллари ички ишлар органлари ходимларига астойдил ёрдам берганларида эди, йил давомида жиноятларнинг кўпгина турлари янада камайган бўларди. Афсуски, жиноятчиликка қарши курашдаги бутун оғирлик ҳамон милиционерлар зиммасига ташлаб қўйилмоқда. Ҳали вилоятнинг саккизта шаҳар ва районида жиноятчилик камайгани йўқ, 9 та шаҳар ва районда жиноят-қидирув соҳаси бўйича жиноятлар кўпайганлиги ташвишлидир. Ўтган йили 160 та жиноятнинг олди олинди. Лекин ҳар икки жиноятдан бирининг олдини олиш мумкин экан. Афсуски, жамоатчиликнинг бефарқлиги, халқ дружиначиларининг ёрдамидан маҳрум бўлиб қолганлигимиз ишимизни анча қийинлаштириб юборди. Халқ дружиначилари уч кунлик қўшимча дам олиш берилмаганлиги учун қатнашмай қўйдилар. Бизнингча, бу масалани тезроқ ҳал этиш лозим.

Афсуски, вилоятда йўл-транспорт ҳодисалари ҳали ҳам тез-тез содир бўлиб турибди. Айниқса, болаларнинг жароҳатланиши, уларнинг ҳалок бўлиш ҳодисалари кўпайиб кетган. Бу соҳада ҳам барча ишлар, тарғибот-ташвиқотлар орган ходимларига юклаб қўйилган. Шу ерда ҳақли бир савол туғилади. Мактабларда йўл ҳаракати қоидалари нари-дан-бери ўргатилади, кўпчилик, ҳатто катталар ҳам қонун-қоидаларни яхши тушунмайдилар. Бундан ташқари, фалокатлар йўлларнинг носозлиги, ҳайдовчиларнинг билимлари пастлиги, спиртли ичимликлар ичганликлари туфайли содир бўлмоқда.

Йиғилишда муқаддам судланиб чиққан шахслар билан олиб борилаётган ишлар қониқарли эмаслиги таъкидлаб ўтилди. Ўтган йили вилоят бўйича жиноят содир қилган кишиларнинг 21 фоизи фойдали меҳнатга жалб этилмаган. Натижада улар қайта жиноятга қўл урганлар.

Ўтган йили вилоятдаги хўжалик, ташкилотлар ўзлари тузган шартномалар асосида қўшимча штатлар учун ажратилган маблағнинг жуда оз қисмини бердилар. Бугунги кунда милицияни маблағ билан таъминлаш муҳим вазифалардан биридир.

Йиғилишда кун тартибида турган бошқа масалалар ҳам муҳокама қилинди.

М. МИРСОВУРОВ,
вилоят ички ишлар бошқармаси матбуот маркази раҳбари, ички хизмат майори.

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлиги

«УЗСТРОЙКОНСТРУКЦИЯ» ҲУДУДИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ТОШКЕНТ ТАЖРИБА-МЕХАНИКА ЗАВОДИ

1992-93 ЙИЛЛАР УЧУН

Йиғма темир-бетон ва уйсозлик буюмлари учун қолиплар (ностандарт ускуналар), шунингдек буюртмачи ва тайёрловчининг материалидан темир-бетон буюмлари заводлари учун шартномавий нархларда, лекин бозор нархидан арзонроқ қуйма деталларни тайёрлаб бериш юзасидан

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, 25-алоқа бўлими, Абдулла Қаҳҳор кўчаси, 47-уй.
Телефонлар: 55-03-76, 55-13-85.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/III да **Нажот истаб**, 11/III да **Келинлар қўзғолони**, 12/III да **Юлдузли тунлар**, 13/III да **Зебуннисо**, 14/III да **Абдулла Қодирийнинг ўтган кунлари.**

Ўзбекистон республикаси Савдо вазирлиги жамоаси саноат маҳсулотларини тақсимлаш бошқармасининг бошлиғи С. Л. Хўжаберганова онаси
Зуҳра ХЎЖАБЕРГАНОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент ҲАҚИҚАТИ

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: шўролар ҳаёти — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749, 337010; ижтимоий масалалар — 325645; маданият — 325767; адабиёт ва санъат; миллий қадриятлар — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот ва спорт — 325556, 339915; хатлар ва оммавий ишлар— 325354, 334048; тижорат бўлими — 325733; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 325354, 334048; эълонлар— 325666.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—3 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: Г-18. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти—20.30. Босишга топширилди— 20.00. 30579 нусха босилди.